

ΗΘΙΚΟΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΟΝ ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ **ΝΕΑ ΖΩΗ** ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΤΗΣΙΑ

Γ. Κ. ΦΡΑΝΤΖΕΣΚΑΚΙΣ

Ήσωτερικού Δεχ. 30

Πτυχ. Ιερέως ἐν ΒΑΜΩ Κρήτης

'Αμερικῆς Δολ. 1 1/2

«Τὸ γράμμα ἀποκτείνει, τὸ δὲ πνεῦμα ζωοποιεῖ (Β' Κορ. γ' 6)

Ο ΑΛΗΘΗΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΤΗΣ ΖΩΗΣ

«Ὁ ἄνθρωπος ἂν καὶ διατελεῖ σήμερον ἀπὸ ἀπόψεως ὕλικῆς, εἰς κατάστασιν ἀνεκτὴν ἢ μᾶλλον καταναλίσκει ὅλον τὸν καιρὸν του διὰ νὰ ἀνταποκρίνηται εἰς τὰς φυσικὰς του ἀνάγκας, αἰσθάνεται ἐν τούτοις ἀνάγκας οὐδὲν κοινὸν ἔχουσας μὲ τὰς αἰσθήσεις. Δοκιμάζει λύπας, χαράς, ὅλας ξένας πρὸς τὰς ἀθλιότητας τοῦ βίου. Καὶ ἂν ποτὲ αἰλύται καὶ αἰχαράι του αὐταὶ ἐκδηλωθοῦν ζωηρῶς, δὲν τὰς συγγέει πλέον μὲ τὰς προκαλουμένας ὑπὸ τῶν ζωϊκῶν ὀρέξεων. Αἰσθάνεται ὅτι εἶνε ἄλλης φύσεως, ὅτι ἀνήκουν εἰς ἀνωτέραν τινὰ κατηγορίαν. Ἄλλὰ καὶ δὲν εἶναι τὸ ὅλον αὐτό. Ὁ ἄνθρωπος δὲν ἀρέσκειται μόνον εἰς τὰ ὄνειρα τῆς φαντασίας καὶ τὰς τέρψεις τὰς ἐκ τῶν κοινωνικῶν σχέσεων. Δὲν βλέπει τὸν κόσμον καὶ τὰ ἀντικείμενα τὰ ὁποῖα τὸν περιστοιχίζου μὲ ψυχρότητα, ὡς φαινόμενα, τὰ ὁποῖα δὲν τὸν ἐνδιαφέρουν εἰ μὴ καθ' ὅσον τὸν ἀφοροῦν. Τὰ βλέπει ὡς ἐν ὅλον σύστημα διατεταγμένον μὲ τάξιν καὶ σχέδιον. Ἡ ἐναρμόνισις τῶν μερῶν, ἡ εὐστοχία τῶν συνδυασμῶν, διεγείρου ζωηρότερον τὸν θαυμασμόν του. Καὶ ἀνάγεται οὕτως εἰς τὴν ἰδέαν μιᾶς δυνάμεως, μιᾶς διανοίας ὑπεροχωτέρας τῆς ἰδικῆς του, ἰκανῆς νὰ παράγη νὰ νοῆ πᾶν ὅ,τι βλέπει ἐν τῇ φύσει. Δύναται νὰ ὀνομάσῃ τὴν δύναμιν ταύτην ἄπειρον. διότι δὲν διακρίνει ὄρια εἰς τὰ ἔργα εἰς τὰ ὁποῖα αὕτη φανεροῦται. Ἐπι πλέον, ὅσον ἐρευνᾷ, ὅσον ἐκτείνει τὰς παρατηρήσεις του, τόσην μεγαλοπρέπειαν ἀνακαλύπτει, τόσον μεγαλεῖον διακρίνει. Βλέπει ὅτι πάντα ὅσα ὁ μακρότατος βίος καὶ ἡ ἰσχυροτέρα διάνοια ἐπιτρέπου νὰ ἀνακαλύπτῃ διὰ τῶν ἰδίων αὐτοῦ ἐρευνῶν ἢ τῷ παρέχουσι τὸν καιρὸν νὰ τὸ κατορθώσῃ ἐπιτυχέως τῶν ἐρευνῶν ἄλλου, τὸν ὀδηγοῦν, τὸ πολὺ εἰς τὰ ὀρόσημα τῆς ἐπιστήμης.

Ὅς τοιοῦτον ὄν, λοιπόν, ὁ ἄνθρωπος συλλαμβάνει πρῶτον τὴν ὑπόνοιαν, ἀποκτεῖ δὲ κατόπιν καὶ τὴν βεβαιότητα ὅτι ἡ πνευματικὴ του οὐσία δὲν θὰ ἀκολουθήσῃ τὴν τύχην τοῦ περικαλύμματος, τὸ ὁποῖον τὴν ἐμπερικλείει, ὅτι δὲν θὰ τελευτήσῃ τὸ ἐν, ὅταν τὸ ἄλλο διαλυθῇ. Πείθεται ὅτι, ὅχι, δὲν θὰ σβησθῇ, ἀλλὰ θὰ μεταστῇ εἰς ἄλλην ζωὴν, ἐν ἣ θὰ ἐλευθερωθῇ αὐγίων δεσμών παρεμποδιζόντων τὴν πτῆσιν του, θὰ προικισθῇ μὲ λεπταισθησίαν μεγαλυτέραν καὶ ἰκανότητας ἀνωτέρας, ὅτι θὰ ἀντλήσῃ ἀπὸ τὴν πηγὴν αὐτὴν τῆς σοφίας, τὴν ὁποῖαν τόσον ἐδίψα ἐπὶ γῆς.

Οἱ θαυμάσιοι οὗτοι λόγοι ἐγράφησαν ὑπὸ τοῦ ἐπιφανοῦς Ἄγγλου Ἀστρονόμου J. F. Herchel (εἰς τὸ σύγγραμμα του Discourse on the Study of natural philosophy) καὶ ἀποτελοῦν τὴν ἀνωτάτην ἠθικὴν ἀνάτασιν καὶ τὴν ὑψηλοτέραν ἔξαρσιν τοῦ ἀνθρωπίνου πνεύματος καὶ μόνον ἐκεῖνοι, οἵτινες ἔχουν ἀπολέσει καθὲ αἰσθησὶν ἀληθείας δὲν συγκινουῦνται ἀκούοντες τούτους.

Ἡ Ἐπιστήμη τῆς ἐρεύνης ἀνακαλύψασα ὅτι ἡ λεγομένη ὕλη, οὐδὲν ἄλλο εἶναι εἰμὴ ἀπλῶς μορφή ἐνεργείας, μᾶς φέρει εἰς τὴν μονομερῆ ἀντίληψιν τοῦ σύμπαντος, ὅτι δηλαδὴ ἐν καὶ τὸ αὐτὸ δημιουργικὸν στοιχεῖον ἀποτελεῖ τὸ σύμπαν εἰς ὅλους τοὺς τὰς ἐκδηλώσεις εἴτε καθαρῶς ὕλικας, εἴτε ἡμι-ὕλικας, εἴτε καθαρῶς δυναμικὰς. Ἡ τοιαύτη ἀντίληψις τοῦ σύμπαντος δὲν ἔχει πλέον ὡς βῆσιν τὴν ὕλην, ἀλλὰ κάποιαν ἐνσυνείδητον δημιουργικὴν δύναμιν, ἣτις ἀποτελεῖ καὶ διέπει τὸ σύμπαν. Καὶ μόνον μία τοιαύτη ἀντίληψις δύναται ν' ἀπαλλάξῃ τὸν ἄνθρωπον ἀπὸ τὴν ἰδέαν τῆς ὑπάρξεως ὑπερφυσικῶν καὶ ἀκατανόητων δυνάμεων, τὰς ὁποίας ἐξ ἀγνοίας ἀπέδιδεν ἀνέκαθεν εἰς διάφορα πρόσωπα καὶ ἀντικείμενα, τὰ ὁποῖα ἐλάτρευε καὶ ἐφοβεῖτο. Τὸν ἀπαλλάσσει ἀπὸ τὸν φόβον ἐκεῖνον, ὅστις ὑπῆρξε ἡ ἀφορμὴ τῆς δημιουργίας εἰδωλολατρικῶν θρησκειῶν καὶ διαφόρων δεισιδαιμονιῶν. Αὐτὴ ἡ ἀντίληψις τὸν πείθει ὅτι τὰ συμβαίνοντα περὶ αὐτὸν ὑπερφυσικὰ φαινόμενα δὲν προκαλοῦνται ἀπὸ δαιμονικὰς ἢ σατανικὰς ἐνεργείας, ἀλλ' ὅτι προέρχονται ἀπὸ αὐτὸν τοῦτον τὸν ἄνθρωπον συνεπιεῖ τῆς κακῆς ψυχικῆς καταστάσεως αὐτοῦ. Ὅντως δὲ σήμερον κατεδείχθη ἐπιστημονικῶς ὅτι πάντα τὰ περὶ τὸν ἄνθρωπον συμβαίνοντα ὑπερφυσικὰ φαινόμενα καὶ αἱ ἐν γένει ἐκδηλώσεις ἐπὶ αὐτοῦ δυνάμεων ἀκατανόητων διὰ τῶν ὕλικῶν αἰσθησεων αὐτοῦ, προέρχονται ἐκ τοῦ λεγομένου ψυχικοῦ δυναμισμού ἢ τῆς ψυχενεργίας. Μία ψυχὴ δηλαδὴ δύναται ἀπὸ ἀποστάσεως νὰ ἐνεργήσῃ ἐπὶ μίᾳ ἄλλῃς ἢ ἐπὶ ἀψύχων ἀντικειμένων διὰ δυνάμεων, αἱ ὁποῖα εἶναι ἀκόμη ἀγνωστοὶ εἰς τὴν ἐπιστήμην. Ἀκτινοβολία αἰθέρια, ἀκτίνες ἀόρατοι, διελαύνουν ἀπὸ ἐνὸς ἐγκεφάλου εἰς ἄλλον ὑπὸ τὴν ἐπήρειαν τῆς θελήσεως ἢ πνευματικῆς τινος καταστάσεως ἰδιαζούσης, ἀποδεικνύεται δὲ ὅτι τὸ πνεῦμα τοῦ ἀνθρώπου εἶναι καὶ τὸ ἐμπράγματον, τοῦ ὁποῖου ὁμοῦς ἢ δύναμις εἶναι ἀνεξερεύνητος.

Ἐν γένει δὲ σήμερον πᾶσαι αἱ ἀπὸ διαφόρων μερῶν ἐρευνᾶι μᾶς ἐπιτρέπουν ἀφ' ἐνὸς μὲν νὰ πιστοποιήσωμεν τὴν δυναμικότητα τῆς ψυχῆς, ἀφ' ἐτέρου δὲ νὰ ἀντιβῶμεν τὸ μυστηριώδες μεγαλεῖον τοῦ ὑπεράτατου ὄντος καὶ νὰ διακρίνωμεν τὴν ὑταρεῖν σχεδίου ἐν τῇ φύσει, σκοποῦ καὶ συστήματος ἐμφρόνων συνδυασμῶν, πρὸ τῶν ὁποίων ὁ ἀπροκατάληπτος παρατηρητῆς δὲν δύναται, ὑγειᾶς ἀντιλαμβανόμενος τοὺς τελικοὺς σκοποὺς, παρὰ νὰ θαυμάσῃ τὴν δύναμιν, τὴν σοφίαν καὶ τὴν πρόνοιαν τοῦ Νοῦς, ὅστις τόσον τέλειον διέταξε τὰ τοῦ σύμπαντος. Εἶναι δὲ ἀδιαμφισβήτητος ἢ τύφλωσις καὶ ἡ ἀφροσύνη ἐκείνων οἱ ὁποῖοι κλείουν τοὺς ὀφθαλμοὺς διὰ νὰ πείσων ἑαυτοὺς ὅτι δὲν ὑπάρχει Θεὸς καὶ οἵτινες ἐπιεικῶς δύνανται νὰ χαρακτηρισθοῦν ὡς ἀφελεῖς.

Ὁ ὕγιης μελετητῆς τῆς φύσεως ἐσπιενίζων τὴν ζωὴν καὶ τὸ φῶς, αἴτινα ἀσπάζονται πάντα τὰ ὄντα, τὰ εἰς τοὺς κόλπους τῆς φύσεως κινούμενα, δια-

κρίνει τὴν δύναμιν, τὴν σοφίαν καὶ τὸ πνεῦμα, διαβλέπει δὲ ἀγαθότητα ἄρρητον καὶ στοργικότητα ἄπειρον ἐνὸς ὄντος ἕσαι μυστηριώδους, εὐδοκοῦντος νὰ καταπλημμυροῦν τὴν ἐπιφάνειαν τῆς γῆς ἀπειράριθμοι μορφαὶ ζωῆς διαωμιζομένης καὶ μηδέποτε ἀφανιζομένης. Ὁ συνειρμός τῶν φυσικῶν δυνάμεων καταδεικνύει εἰς τὸν παρατηρητὴν τὴν ἐνότητα τοῦ θεοῦ ὑφ' ὅλας τὰς περιστατικὰς μορφὰς.

Διὰ τῆς συνθετικῆς δὲ παρατηρήσεως τὸ πνεῦμα τοῦ ἀνθρώπου ἀνυψοῦται εἰς τὴν ἰδέαν ἅτι εἰς νόμος κραταί ἐνταῖος, εἰς νόμος καὶ μία δύναμις εἰς τὸ σύμπαν, ἥτις οὐδὲν ἄλλο εἶναι εἰ μὴ ἡ ἐνεργεῖα τοῦ θεοῦ Νοῦ, ἀπὸ τῆς ὁποίας ἀρῶνται τὴν πηγὴν τῶν πάντων αἱ φυσικαὶ δυνάμεις.

Ἐφ' οἷανδήποτε ἐποψίην καὶ ἂν θεωρήσῃ τὴν φύσιν ὁ ἀνθρώπος, εὐρίσκει τὸν δρόμον πρὸς τὸν Θεόν, πρὸς μίαν δύναμιν αἰετὶ ζῶσαν καὶ αἰώνιως ἐνεργοῦσαν, τῆς ὁποίας νομίζει ὅτι αἰσθάνεται τοὺς παλμούς ὑπὸ πάσας τὰς μορφὰς, ἃς προσέλαβε νὰ παγκόσμιον ἔργον. Μίαν δύναμιν νοήμονα παγκόσμιον, ἀδιόρατον, ἀενάως τελειοῦσαν τὸ ἔργον τῆς φύσεως καὶ πανταχοῦ ὑπάρχουσαν. Τοιαύτης ζωῆς πνευματικῆς δυνάμεως εἰκὼν καὶ ὁμοίωμα εἶναι ἡ ἐν τῷ ἀνθρωπίνῳ σώματι ἐνοικοῦσα ψυχὴ, ἥτις συνιστᾷ τὴν πραγματικὴν μᾶς ὑπόστασιν καὶ ἥτις εἶναι δυναμικὸν μέρος ἐξέον πρὸς τοὺς γενικοὺς νόμους τῆς ὕλης, ἀναλλοίωτον, σταθερὸν ὑπὲρ πάντα, περριμισμένον μὲ ἀκραιότητα ἀπρόσβλητον καὶ εἶναι τὸ κέντρον τῆς σκέψεώς μας ὡς καὶ πάσης δυναμικῆς ἐκδηλώσεως τοῦ ἀνθρώπου.

Διὰ νὰ κατανοηθῇ δὲ ἡ ὑπέροχος δυναμικότης τῆς ψυχῆς τοῦ ἀνθρώπου, ἀρκοῦν μόνον τὰ παραδείγματα πλείστων καρτεροψύχων ἀνδρῶν, οἱ ὅποιοι ταπεινίσθησαν ὅλας τὰς ἐναντιότητας καὶ ἀνήρσαν ἐμπράκτως τὴν παράδοξον ὑλιστικὴν θεωρίαν, τὴν καταρρίπτουσιν τὸν ἀνθρώπον ἀντὶ νὰ τὸν ἀνυψώσῃ. Οὕτως εἶδομεν τοὺς πνευστέρους νὰ καταλαμβάνουν ἐνίοτε τὰς περιφανεστάτας θέσεις καὶ ὅλας αἱ δυσχέρειαι, ὅσον φαινομενικῶς δυσυπέροβλητοι καὶ ἂν ἦσαν δὲν ἐστάθησαν ἱκαναὶ νὰ τοὺς φράξουν τὸν δρόμον. Μάλιστα αἱ δυσχέρειαι αὐταὶ εἰς τινὰς περιπτώσεις φαίνονται νὰ ὑπῆρξαν καὶ οἱ καλλίτεροι βοηθοὶ των, διότι τοὺς ἠνάγκασαν νὰ δεῖξουν τὴν ἰκανότητά των διὰ τῆς ἐνεργείας καὶ ἐπιμονῆς καὶ νὰ ζωογονήσουν δυνάμεις των, αἱ ὁποῖαι ἄλλως θὰ ὑπνωττον ἴσως διὰ παντός. Τὰ προσκόμματα τὰ ὁποῖα ὑπερεπήδησαν καὶ οἱ θείαμβοι, τοὺς ὁποίους κατήγαγον εἶναι τόσοι, ὥστε νὰ ἀληθεύῃ τὸ λεγόμενον ὅτι μὲ τὴν καλὴν θέλησιν κατορθώνει κανεὶς τὸ πᾶν. Τὰ πλοῦτη καὶ ἡ εὐζωία δὲν εἶναι διόλου ἀπαραίτητα διὰ τὴν ἀνάπτυξιν τῶν ἀνωτέρων ἰδιανοτήτων τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως, εἰ μὴ ἄλλως εἶχε τὸ πρᾶγμα, ὁ κόσμος καθ' ὅλας τὰς ἐποχὰς δὲν θὰ ὤφειλε τόσα εἰς ἐκείνους οἱ ὁποῖοι προήλθον ἀπὸ τὰ κατώτερα στεγώματα τῆς κοινωνίας. Ἡ ὕλη δὲν ἔχει οὐδεμίαν ἐπιρροὴν ἐπὶ τῶν πνευματικῶν προϊόντων καὶ ἡ πτωχεία εἰς ἐκείνους οἷτινες ἐγγώριζον νὰ τὴν ἀπομακρύνουν δι' ἐνεργητικότητος καὶ αὐτεπιβολῆς ἀπέβη μέγα ἀγαθὸν διδάξασα τὴν ἀνάγκην τοῦ ἀγῶνος διὰ τὴν ζωὴν ἐνὸς ὁ πλοῦτος πολλάκις κακῶς ὑπηρετήσῃ τοὺς κατόχους.

Αὐτὰ εἶναι τὰ συμπεράσματα τοῦ ὑγιᾶτος μελετητοῦ διὰ τῶν ὁποίων καταπολεμεῖται ἡ ἠθικὴ κατὰπτωσις, ἡ νόσος αὕτη τῆς νέας γενεᾶς τῆς ἀσπαζομένης τὸν ὑλισμὸν καὶ τὰ ὁποῖα μᾶς πείθουν ὅτι ὁ ἀληθὴς παράγων τῆς ἀνθρωπίνης ζωῆς δὲν εἶναι ἡ ὕλη ὡς τινὲς πλανηθέντες ἐπίστευσαν, ἀλλ' ἡ δύναμις ἐκείνη ἥτις ἐνοικοῦσα ἐν τῷ ἀνθρωπίνῳ σώματι, διέπει ὅλας τὰς λει-

τουργείας αὐτοῦ, ἀποτελεῖ ἰδίαν προσωπικότητα καὶ δύναται ὄχι μόνον νὰ μείνῃ ἀνεπηρέαστος ἀπὸ τὴν ὕλικὴν κατάστασιν τοῦ περιβάλλοντος, ἀλλὰ καὶ νὰ ἐπιδράσῃ καὶ μεταβάλλῃ αὐτήν. Δὲν λέγομεν ὅτι ἡ ὕλη δὲν ἀσκεῖ καμμίαν ἐπίδρασιν ἐπὶ τῆς ψυχῆς. Ἀλλὰ ἐκεῖ ἐγκρατεῖ ἡ ἀνθρώπινη ἀδυναμία καὶ εἰς αὐτὸ τὸ σημεῖον πρέπει νὰ δώσῃ σημασίαν ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος ὁ ὁποῖος ἀποβλέπει εἰς τὴν ἐξῆψωσίν του εἰς κάποιον ἀνώτερον τύπον, εἰς τὸ πῶς δηλαδὴ θὰ καλλιεργήσῃ καὶ γυμνάσῃ τὴν ψυχὴν του εἰς τὸ νὰ μὴν ἀνεπηρέαστος ἀπὸ τὰς ἐξωτερικὰς ἐντυπώσεις, αἱ ὁποῖαι καὶ καταρροίπουν τὴν δυναμικότητα αὐτῆς. Βεβαίως αἱ ἐπιδράσεις αὗται εἶναι πραγματικαὶ καὶ τὸς παραδεχόμεθα. Ἀλλὰ παραδεχόμεθα ὅτι εἶναι πραγματικὴ καὶ ἡ ὑπαρξίς μιᾶς δυνάμεως, ἣτις εἶναι ἱκανὴν νὰ ἰσχυροποιήσῃ εἰς τοιοῦτον βαθμὸν τὴν δυναμικότητα τῆς ψυχῆς, ὥστε ὄχι μόνον νὰ μείνῃ αὕτη ἀνεπηρέαστος ἀπὸ τὴν ἐπίδρασιν μυρῶν ὕλικῶν παραγόντων ἀσκούντων τὸ κράτος των ἐπὶ τοῦ ἀνθρώπου, ἀλλὰ καὶ νὰ ἐκδηλώσῃ κεκορυμμένα χαρίσματα καὶ νὰ ἐκτελέσῃ ὑπερανθρώπους πράξεις. Ἡ δύναμις αὕτη δὲν εἶναι ἡ δύναμις τῆς θελήσεως, ἡ ὁποία μόνον σχετικὰς τιμὰς ἀρετᾶς δύναται νὰ προσδώσῃ εἰς τὸν ἄνθρωπον, οὔτε ἡ δύναμις τῆς σκέψεως καὶ ἐπιβολῆς, ἡ ὁποία τινὰ μόνον ἐξαιρετικὰ ἔργα δύναται νὰ παράγῃ, ἀλλ' εἶναι ἡ ὑπερτάτη ἐκείνη δύναμις, ἡ ὁποία ἐξεδηλώθη εἰς τοὺς ἁγίους ἐκείνους ἄνδρας, οἱ ὁποῖοι τόσα θαύματα ἐνήργησαν. Εἶναι ἡ δύναμις ἐκείνη διὰ τῆς ὁποίας ἐβαπτίσθησαν οἱ Ἀπόστολοι καὶ Μαθηταὶ τοῦ Χριστοῦ καὶ μετὰ τὴν ὁποίαν ὠπλίσθησαν διὰ νὰ διακηρύξουν τὰς ὑψηλὰς ἀληθείας τοῦ Μεγάλου Διδασκάλου των. Εἶναι ἡ δύναμις ἐκείνη, ἡ ὁποία ἐφανερώθη ἐπὶ τῆς Γῆς διὰ τοῦ Θεανθρώπου Χριστοῦ, ὁ ὁποῖος ἐποίησε τόσα θαυμάσια καὶ μεγαλεῖα καὶ ἐθεμελίωσε διὰ τῆς διδασκαλίας Του, τὴν πραγματικὴν θρησκείαν, τὴν ἀκένωτον πηγὴν τῆς ἀληθείας, πρὸ τῆς ὁποίας κλίνουν ἔκτοτε γόνυ, με εὐλαβητικὴν συγκίνησιν, ὅλοι αἱ εὐγενεῖς ὑπάρξεις καὶ ὅλοι οἱ ἰδεολόγοι ὄλων τῶν ἐποχῶν καὶ ὄλων τῶν αἰώνων. Εἶναι ἡ δύναμις ἐκείνη ἡ ὁποία καὶ σήμερον ἐκδηλοῦται καὶ δύναται νὰ ἐκδηλωθῇ εἰς ἐκείνους οἱ ὁποῖοι πιστεύουν εἰς αὐτήν καὶ ταπεινώνουν τὰς ἐγωϊστικὰς καὶ ὕλιστικὰς σκέψεις των καὶ ἡ ὁποία δίδει εἰς τὸν ἄνθρωπον τελείαν ἀναγέννησιν. Εἶναι ἡ δύναμις ἐκείνη, ἡ ὁποία πιστεύομεν ὅτι καὶ πάλιν θὰ ἐκδηλωθῇ μετὰ δόξης ἐπὶ τῆς γῆς, ὡς δράσις ὑπερισχύουσα καὶ καταπνίγουσα τὴν ἀντίδρασιν καὶ θὰ διαλάμψῃ ὡς παγκόσμιος προβολεὺς, ὅστις θέλει φωτίσῃ καθεστὴν γωνίαν, ὅπου κρύπτεται τὸ ψεῦδος καὶ ἡ ἁμαρτία, ὅποτε οὐαὶ καὶ ἀλλοίμονον εἰς ἐκείνους οἱ τινες θὰ εὐρεθῶν κοιμώμενοι εἰς τὰς γωνίας ταύτας, διότι ἡ θεία δίκη θέλει δώσῃ εἰς αὐτοὺς τὴν πρέπουσαν ἀνταπόδοσιν καὶ τὸ σαπρὸν ριζοδόμημα ἐπὶ τοῦ ὁποίου στηρίζονται οὗτοι σήμερον, θέλει καταρροῦσῃ ἀπὸ τὴν ἰσχυρὰν πνεύσιν τοῦ Πνεύματος τῆς Ἀληθείας καὶ φοβία καὶ τρόμος θέλει καταλάβει τοὺς κατοικοῦντας ἐν αὐτῷ. Εἶναι αὐτὸ τὸ πνεῦμα τὸ Ἅγιον εἰς τὸ ὁποῖον πιστεύομεν, τὸ Πνεῦμα τῆς Ἀληθείας, τὸ ὁποῖον παρέχει εἰς τὸν ἄνθρωπον ἡ διδασκαλίς τοῦ Χριστοῦ καὶ τὸ ὁποῖον πρέπει πάντες νὰ λάβωμεν διὰ νὰ γνωρίσωμεν ὅτι ὑπεράνω τῆς ὕλικῆς σφαίρας ὑπάρχει περιοχὴ εἰς τὴν ὁποίαν δὲν ἀκούεται ὁ ἐγκόσμιος κλύδων, περιοχὴ ἐν τῇ ὁποίᾳ οἱ λάτραι τῆς Ἀληθείας συναντῶνται ἐν τῇ κοινῇ ἀνατάσει πρὸς τὸ Ὁραῖον, τὸ πνευματικὸν καὶ ἄρραστον. Ἐκεῖ εἶθε καὶ ἡμεῖς νὰ συναντηθῶμεν. Ἀμήν.

Α. Γ. Κ.

ΛΟΓΙΚΗ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΙΑ

ΕΡΕΥΝΑ ΔΙΑΦΩΤΙΣΤΙΚΗ

(συνέχεια εκ του προηγούμενου)

—Πολύ βέη ήθελα νά μάθω γιά τὸ μυστήριον αὐτὸ τοῦ Χριστοῦ, εἶπεν ὁ φίλος Χημικός· πίταψέ με ὅτι ἡ καρδίά μου μαλλώνει τὸ λογικὸ μου πολλές φορές ποῦ θέλω νά στηριχθῶ στὸν Ἰησοῦν Χριστόν, ποῦ εἶναι ἡ γαλήνη τῶν ψυχῶν, καὶ ἐκεῖνο μὲ ἐνοχλεῖ μὲ δυσκολίας καὶ ἀντιρρήσεις του.

ΤΟ ΜΥΣΤΗΡΙΟΝ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ

—“Ἐχεις δέκησι τοῦ ἀπήνησα· πολὺ συμπαθῶ τὰς δυσκολίας σου διότι καὶ δι’ ἐμὲ τὸ Πρόσωπον τοῦ Χριστοῦ ἦτο κάποτε ἐστία πολλῶν δυσκολιῶν καὶ ἀποριῶν μεγάλων. Λάβε θάρρος ὅμως τώρα διότι ἔχω νά σοῦ φέρω φῶς. Λοιπὸν! παραδέχεσαι ὡς λογικὸς ἄνθρωπος καθὼς ὠμολόγησας τὴν ὑπαρξιν τοῦ Δημιουργοῦ τοῦ Παντός καὶ ἐπομένως καὶ Δημιουργοῦ σου! Τώρα ἐγὼ σοῦ ἀναγγέλλω φίλε Χημικέ, τὸ μέγα εὐχάριστον καὶ μέγα παρήγορον ὅτι ἀπὸ τὴν βάσιν αὐτὴν —τῆς ὑπάρξεως Θεοῦ,—τὸ Μυστήριον τοῦ Χριστοῦ ἀπέχει ἕνα μόνον βῆμα !! Μάλιστα θὰ σοῦ ἐκθέσω ἀμέσως ὅτι τὸ ἕνα αὐτὸ βῆμα σὲ παρακινεῖ νά τὸ κάμης τρεῖς ἰσχυρότατοι φωναί: ἡ Λογικὴ, ἡ Ἱστορία καὶ ὁ ἀτομικὸς Πειραματισμὸς.

Ἄκουσε τώρα μὲ λίγα λόγια τὴν ἀνάπτυξιν ἐκάστου

Ἡ ΦΩΝΗ ΤΗΣ ΛΟΓΙΚΗΣ

Μία ἀπλή παρατήρησις, φίλε μου, ἀφ’ ἑνὸς τῆς γύρω μας Φύσεως καὶ ἀφ’ ἑτέρου τοῦ ἑαυτοῦ μας φανερώνει σαφέστα ὅτι ὁ Δημιουργὸς ποῦ μᾶς ἔφερε σ’ αὐτὸν τὸν κόσμον ἔχει διὰ τὸν ἄνθρωπον ἔνδιαφέρον καὶ πραγματικὴν ἀγάπην.

Τί νά ἀναφέρω πρῶτα καὶ ποῦ νά τελειώσω; Νά θυμηθῶ τὸ μητρικὸ γάλα, ποῦ ἐνομοῦ ἐτέθησεν Ἐκτείνες στὴ φυσιολογία νά σπεύδῃ μόλις γεννώμεθα γιὰ νά μᾶς θρέψῃ ὡς ἡ καταλληλοτέρα τροφή γιὰ τὸ στόμα μας καὶ γιὰ τὸ στομάχι μας; Νά θυμηθῶ τὸ ὀξυγόνο τῆς ἀτμοσφαιρας ποῦ ζωογονεῖ τὸ αἷμά μας καὶ τὸν ὀργανισμὸ μας; Νά θυμηθῶ τὰς μυρίας λεπτομερείας καὶ τὰς σφωτάτας λειτουργίας τῶν ὀργάνων τοῦ σώματός μας; Νά θυμηθῶ τὸν ὥρατον ἥλιο ποῦ μᾶς ζωογονεῖ κάθε μέρα; Νά θυμηθῶ τοὺς καρπούς γιὰ τοὺς ὁποίους μέρα νύχτα δουλεύουν αὐτόματα ἐργαστάσια,—ἐννοῶ τὰ ὀπωροφόρα δένδρα,—διὰ νά μᾶς εὐφραίνουσι καὶ νά μᾶς τρέφουσι; Νά θυμηθῶ τὰ ὄρατα ἄνθη, τὰ γελαστά αὐτὰ ἀριστοτεχνήματα ποῦ μᾶς ἀνεβάξουσι στὴν Καλλιτεχνία; Νά θυμηθῶ τὴν θαυμασίαν λειτουργίαν τῆς βροχῆς ποῦ ἀνοψώνονται ἀπὸ τὴ θάλασσα, χωρὶς χέρ’ ἀνθρώπου, δισεκατομμύρια τόννων γλυκοῦ νεροῦ καὶ πέφτουσι στὴ γῆ μὲ τὴν προσοχὴν, σταγόνα πρὸς σταγόνα, γιὰ νά ποτίσουσι τὰς ἀπεράντους ἐκτάσεις τῶν λιβαδιῶν καὶ τῶν βουνῶν, καθ’ ὃν χρόνον ἐγὼ κάθομαι ξαπλωμένος στὴν πολυθρόνα καὶ διαβάζω τῆς ἐφημερίδα μου; Τί νά θυμηθῶ καὶ ποῦ νά σταματήσω; «Ὡς ἐμεγαλύνθη τὰ ἔργα σου Κύριε, πάντα ἐν σοφίᾳ ἐποίησας!».

ΜΙΑ ΛΟΓΙΚΗ ΣΚΕΨΙΣ

Τώρα ύστερα από εās παρατηρήσεις αυτές κάνω τήν ἐξῆς σκέψιν: Αὐτός ὁ Θεός ὁ τόσον ἐνδιαφερόμενος καὶ ἀγαπῶν τὸν ἄνθρωπον πῶς εἶναι δυνατόν νὰ δείξῃ τελείαν ἀδιαφορίαν καὶ τελείαν ἀστοργίαν εἰς ἀνάγκας τοῦ ἀνθρώπου ἀπείρως σπουδαιότερας τῶν ὕλικῶν ἀναγκῶν, δηλαδὴ εἰς ἀνάγκας τοῦ ἀνθρωπίνου Πνεύματος; Μ' ἄλλα λόγια, πῶς νὰ παραδεχθῶ ὅτι ὁ Θεός ἐφερε τὸν ἄνθρωπον εἰς τὸν κόσμον καὶ ἀπέφυγε μὴ φανερώσῃ εἰς αὐτὸν τὸν σκοπὸν διὰ τὸν ὅποτον ἐξημιούργησεν αὐτὸν καὶ τὸ Σχέδιον περὶ τοῦ μέλλοντός του; Πῶς νὰ συμβιβάσω ἓνα τόσον μέγα καθημερινὸν ἐνδιαφέρον τοῦ Θεοῦ ἐν τῇ Φύσει μὲ μίαν τόσον μεγάλην ἀστοργίαν Του διὰ τὸ Πνεῦμα; Ἐγὼ, πού εἶμαι ἄνθρωπος καὶ ὄχι Θεός, ἐὰν προσλάβω στήν ὑπηρεσίαν μου μίαν ὑπηρετίαν δίδω εἰς αὐτὴν ἐξηγήσεις, δηλαδὴ κάνω εἰς αὐτὴν ἀποκάλυψιν περὶ τοῦ σκοποῦ τῆς προσλήψεώς της καὶ τοῦ σχεδίου μου δι' αὐτήν. Πῶς λοιπὸν νὰ παραδεχθῶ ὅτι ὁ μέγας καὶ πάνσοφος Δημιουργὸς τῆς ἀνθρωπότητος εἶναι εἰς τὸ σημεῖον αὐτὸ, — τὸ ὑψίστον καὶ ζωτικώτατον, — ἀτελέστερος καὶ κατώτερος ἀπὸ ἐμὲ τὸν μικρὸν σκώληκα;

Ποῖα λογικὴ εἶναι αὐτὴ πού θὰ θεωρήσῃ παράλογον τὴν ἔρευναν τοῦ ἀνθρώπου πρὸς ἀναζητήσιν ἐπισήμου ἀποκαλύψεως τοῦ Θεοῦ εἰς τὸν κόσμον, ἀποκαλύψεως ἣ ὅποια θὰ εἶναι ὁ πνευματικὸς Ἥλιος, ἀπείρως ἀνώτερος καὶ σπουδαιότερος τοῦ ὕλικου ἡλίου; Ποῖα λογικὴ εἶναι αὐτὴ ἣ ὅποια θὰ πολεμήσῃ κατ' ἀρχὴν μίαν ἀποκάλυψιν τοῦ Θεοῦ εἰς τὴν ἀνθρωπότητα;

Ἴδου φίλε τὸ ἓνα βῆμα πού σοῦ ἀποδεικνύει ἡ Λογικὴ. Τώρα, καθὼς θὰ δεῖξωμεν κατωτέρω, τί ἄλλο εἶναι ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς παρὰ ἡ πλήρης καὶ τελειωτικὴ αὐτὴ ἀποκάλυψις τοῦ Θεοῦ πρὸς τὴν ἀνθρωπότητα διὰ τὸ ζήτημα τοῦ προορισμοῦ μας καὶ τοῦ μέλλοντός μας;

ΤΟ ΗΘΙΚΟΝ ΣΥΜΠΑΝ

Συνεχίζοντες τὴν λογικὴν πορείαν μας πρέπει ἀπαραιτήτως νὰ κάμωμεν λόγον τώρα περὶ Ἡθικοῦ Σύμπαντος καὶ ἄλλων σχετιζομένων μὲ αὐτὸ θεμάτων:

Μία παρατήρησις εἰς τὰ εἶδη τῆς ὑπάρξεώς μου, — εἰς τὸν ἐσωτερικὸν μου κόσμον, — μοῦ δείχνει ὅτι ὁ Δημιουργὸς μου Θεός με ἐπροίκιασε μὲ **Θέλησιν** ἣ ὅποια **τουλάχιστον** ὡς πρὸς τὴν σχέσιν μου ἀπέναντί Του εἶναι **ἐλεύθερα**. Εἶμαι ἐλεύθερος νὰ ἐκζητήσω Αὐτὸν καὶ εἶμαι πάλιν ἐλεύθερος νὰ στρέψω γῶτα πρὸς Αὐτὸν **οὐδέποτε** ὁ Θεός **ἐξαναγκάζει** τὴν θέλησίν μου νὰ πιστεύῃ Αὐτὸν καὶ νὰ ἀγαπᾷ Αὐτὸν με ἀφήνει τελείων **ἐλεύθερον** εἰς τὸ ζήτημα τοῦτο. Ἐξ ἄλλου ὁμοίως παρατηρῶ ὅτι κανένα ἄλλο στοιχεῖον εἰς τὸ ὕλικόν Σύμπαν ὁ Θεός δὲν ἀφήκε ἐλεύθερον ἀλλὰ ὑπέταξεν **ὄλα** ὑπὸ νόμους **μοιραίους καὶ ἀπαρεγκλίτους** (ντετερμινισμός). Ἐπὶ παραδειγματι ὄλας τὰς λειτουργίας τοῦ σώματός μου, τὰς φυσικοχημικὰς σχέσεις τῶν στοιχείων τῆς περὶ ἐμὲ Φύσεως, τὰς κινήσεις τῶν πλανητῶν καὶ τοῦ οὐρανοῦ ἐν γένει, ὄλα αὐτὰ ὑπέταξεν ὁ Θεός ὑπὸ **ἀναγκαστικῶς** νόμους Του, καὶ λειτουργοῦν ταῦτα χωρὶς τὴν ἰδικὴν μου θέλησιν καὶ χωρὶς

νά έχουν αυτά πρωτοβουλίαν να παρεκκλίνουν. **Ἐξαιρέσειν** μοναδικήν μέσα στο μέγα αυτό περιβάλλον **ἐξαιρέσειν** ὑψίστης σημασίας ἀποτελεῖ ἡ **Ἐλευθερία** [Θέλησις τῶν λογικῶν ὄντων. Ὑπάρχει λοιπὸν μέσα σ' αὐτὸ τὸ δουλικὸ Σύμπαν ἓνα ἄλλο Σύμπαν λογικῶν ὄντων, — ἀνθρώπων καὶ πνευμάτων, καθὼς θὰ ἐξηγήσωμεν, Ἀγγέλων, Ἀρχῶν, Ἐξουσιῶν καὶ Δυνάμεων, — τὸ ὁποῖον χαρακτηρίζεται μετὰ τὴν **Ἠθικὴν Ἐλευθερίαν** ἀπέναντι τοῦ Θεοῦ ἢ μεγαλειώδους αὐτῆς **χορείας** τῶν **λογικῶν καὶ ἐλευθέρων** ὄντων ἀποτελεῖ τὸ **Ἠθικὸν Σύμπαν** ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὸ Ἰλικὸν Σύμπαν, τὸ Σύμπαν τῆς ὑποδουλώσεως.

Ἀντιλαμβάνομαι τώρα, ἀγαπητέ φίλε, ὅτι ὁλόκληρος ἡ ἄπειρία τῶν λειτουργιῶν τοῦ Ἰλικοῦ Συμπαντος ἀπὸ τὰ ὕψη τῶν οὐρανῶν μέχρι τῶν ἐγκάτων τῆς Γῆς ἐπειδὴ εἶναι **ἀπολύτως ἀναγκαστικὴ** δὲν ἔχει **καμμίαν ἠθικὴν ἀξίαν** ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ· δηλαδὴ δὲν προκαλεῖ τὸν ἐπαῖνον, τὴν βράβευσιν, τὴν ἐκτίμησιν ἐκ μέρους τοῦ Θεοῦ ἢ τὴν μομφὴν καὶ ἀποδοκιμασίαν Του.

Τελείως ὅμως διαφορετικὰ εἶναι τὰ πράγματα μέσα στοῦ **Ἠθικὸν Σύμπαν**, εἰς τὸ Σύμπαν τὸ ὁποῖον ὁ Θεὸς ἐτίμησε μετὰ τὴν **Ἐλευθερίαν**! Ἐδῶ μία ἀπλὴ **Ὑπακοή** τοῦ ἐλευθεροῦ ὄντος πρὸς τὸν Θεὸν ἢ μία **Παρακοή** του, ἓνα αἶσθημα **εὐγνωμοσύνης** πρὸς Αὐτὸν ἢ **ἀχαριστίας** του, μία πνοὴ **ἀγάπης** του ἢ **μισους** του, μία ἀναγνώρισις-**ἐξῆκρτήσεώς** του ἀπ' Αὐτὸν ἢ μία κίνησις **ἀποστασίας** του, ἔχουν διὰ τὸν Θεὸν ἀξίαν **ἀπείρως ἀνωτέραν** ἀπὸ ὅλας τὰς λειτουργίας τοῦ Ἰλικοῦ Συμπαντος, διότι αὐταὶ εἶναι **αἱ μόναι** δεκτικαὶ ἐκτιμήσεως, **ἐπαίνου, βραβεύσεως, ἀγάπης ἢ ἀποδοκιμασίας** ἐν τῇ σφαίρᾳ τῆς Ὑπάρξεως.

Ἀπείρως λοιπὸν σπουδαιότερον τοῦ Ἰλικοῦ Συμπαντος, ὁ Θεὸς ἐδημιούργησε τὸ **ἀντάξιον Ἐαυτοῦ Ἠθικὸν Σύμπαν**, τὴν μεγαλειώδη **χορείαν** λογικῶν ὄντων τὰ ὁποῖα ἐτίμησε μετὰ **Ἐλευθερίαν** διὰ τὰ δύναται νὰ συνάψῃ ἠθικὴν σχέσιν μαζὶ των, σχέσιν **ἐπαίνου, ἀνυψώσεως, βραβεύσεως, ἀγάπης.**

ΤΟ ΜΥΣΤΗΡΙΟΝ ΤΗΣ ΠΙΣΤΕΩΣ ΕΝ Τῷ ΗΘΙΚῷ ΣΥΜΠΑΝΤΙ

Ἡ **Πίστις** εἶναι ὁ βασικὸς νόμος τῆς σχέσεως τοῦ ἀνθρώπου, — μέλους τοῦ ἠθικοῦ Συμπαντος, — πρὸς τὸν Δημιουργὸν του.

Διατί ἀρὰ γε ἐτέθη ὁ **νόμος τῆς Πίστεως** εἰς τὴν παρούσαν κατάστασιν τοῦ κόσμου μας; τί συμβαίνει ἐν προκειμένῳ;

Πρὸς διαφώτισιν τοῦ μυστηρίου τῆς Πίστεως εἶναι ἀνάγκη νὰ ἀναπτύξωμεν ἀμέσως τὰ ἐξῆς δύο θέματα:

- 1ον) Περὶ τῆς σχέσεως τῆς Πίστεως πρὸς τὴν **Ἐλευθερίαν.**
- 2ον) Περὶ τῆς σχέσεως τῆς Πίστεως πρὸς τὴν **Ἀλήθειαν.**

1ον Πίστις καὶ Ἐλευθερία

Ὅταν βλέπω τὸν ἥλιο στὸν οὐρανὸ μετὰ τὰ **δικὰ μου** μάτια καὶ παραδέχομαι τὸ γεγονός τοῦ ἡλίου, δὲν κάμνω μετὰ τοῦτο **καμμίαν ἐλευθερίαν** πρᾶξιν διότι τὸ αἶσθημα τῆς ὀράσεως **ἐπιβάλλει** εἰς τὴν ἐλευθερίαν μουνὰ παρατεχθῆ ἀναγκαστικῶς τοῦτο. Τὸ **αἶσθημα**

δὲν ἀφήνει τὴν ἐλευθερίαν νὰ δράσῃ ὡς ἐλευθερία καὶ νὰ ἀποφανθῇ αὐτὴ ἐλευθέρως. Τὸ νὰ παραδεχόμεθα λοιπὸν τὰς ἐντυπώσεις τῶν πέντε αἰσθητηρίων μας, δηλαδή, τὰ **αἰσθήματα** μας, δὲν ἔχει τοῦτο **καμμίαν** ἠθικὴν ἀξίαν ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ διότι ἡ παραδοχὴ μας αὐτὴ εἶναι **ἐξαναγκαστικὴ** ἀπὸ τὴν δύναμιν τοῦ αἰσθήματος.

Μεγίστη ὅμως διαφορὰ καὶ ἀπειρος ἀπόστασις ὑπάρχει ὡς πρὸς τὸ ζήτημα τῆς **Πίστewς**. Ἡ Πίστις, ἀντιθέτως πρὸς τὸ αἶσθημα, εἶναι δρᾶσις τῆς **Ἐλευθερίας** τοῦ δημιουργήματος ἐπὶ παραδείγματι, παρατηρῶν καὶ σπουδαίων τὴν περὶ ἐμὲ φύσιν μὲν **ἐλεύθερος** νὰ πιστεύῃ ἢ νὰ μὴ πιστεύῃ εἰς δημιουργὸν Θεόν· προσέτι μὲν **ἐλεύθερος** ἀκόμη νὰ ἀγαπᾷ Αὐτὸν ἢ νὰ μισᾷ Αὐτόν· μὲν **ἐλεύθερος** ἐπίσης νὰ ἀναγνωρίζῃ ἐξάρτησιν ἀπ' Αὐτόν ἢ νὰ ζῷ ἀνεξαρτήτως ἀπ' Αὐτοῦ. Ὁ ἠθικὸς λοιπὸν καὶ ὑπέροχος αὐτὸς **χαρακτήρ** τῆς **Πίστewς**, — τὸ νὰ εἶναι δηλαδή αὐτὴ προῖον **ἐλευθερίας**, — ἀνοψῶναι αὐτὴν ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ ἐν τῷ Ἠθικῷ Σύμπαντι ἀπειρώς **ὑπεράνω** τοῦ αἰσθήματος καὶ δικαιολογεῖ πλήρως τὸν θεῖον μακαρισμὸν **«Μακάριοι οἱ μὴ ἰδόντες καὶ πιστεύσαντες»** (Ἰωάν. κ', 29).

Δὲν εἶναι λοιπὸν ἡ Πίστις αὐθαίρετός τις καὶ ἀνεξήγητος νόμος τοῦ Θεοῦ ἀλλ' ἔχει τὸν σοβαρώτατον λόγον τῆς ὅτι εἶναι ἡ θελελιώδης ἐνέργεια τῆς **Ἐλευθερίας** τοῦ δημιουργήματος ἀναγνωρίζουσης τὴν ἐξάρτησίν τῆς ἀπὸ τοῦ Δημιουργοῦ.

2ον) Πίστις καὶ Ἀλήθεια

Ἐθεωρήσαμεν ἀνωτέρω τὴν Πίστιν ὡς **συγκατάθεσιν** τοῦ ἐλευθέρου δημιουργήματος νὰ ἀναγνωρίσῃ τὸν Δημιουργὸν του καὶ νὰ συνάψῃ σχέσιν μαζὶ Του. Ἡ σχέση ὅμως αὐτὴ τίνας **εἶδους** θὰ εἶναι; μὲ ἄλλα λόγια ποῖον πρέπει νὰ εἶναι τὸ **περιεχόμενον** τῆς Πίστewς;

Εἶναι ἀναντίρρητον ὅτι τὸ περιεχόμενον τῆς Πίστewς πρέπει νὰ εἶναι **ἀλήθεια** καὶ οὐχὶ **πλάνη**. Ἡ ἀλήθεια δὲ αὐτὴ διὰ νὰ εἶναι ὠφέλιμος καὶ σωτηρία πρέπει πρωτίτως νὰ νὰ διαφωτίξῃ τὸν ἄνθρωπον περὶ τοῦ **χαρακτήρος** τοῦ Θεοῦ καὶ περὶ τοῦ χαρακτήρος τοῦ ἰδικοῦ του· νὰ φανερῶν ὑπὸ ποῖον **ὄρον** ἢ ἐλευθέρᾳ προσωπικότης, — ὁ ἄνθρωπος, — δύναται νὰ **συνδέεται** ἁρμονικῶς μὲ τὸν Δημιουργὸν του, ἐπίσης δὲ καὶ ποῖον τὸ **σχέδιον** τοῦ Θεοῦ περὶ ἀνθρώπου, διὰ τὸ παρὸν του καὶ διὰ τὸ μέλλον του. Μόνον αἱ πολυτιμότεραι αὐταὶ ἀλήθειαι θὰ πληρώσουν τὸ μέγα κενὸν ἐν τῷ ἀνθρώπῳ καὶ θὰ καταστήσουν τὸν ἄνθρωπον ὑπαρξίν **προσανατελισμένην** μέσα στὸν ἀέαντον στροβιλισμόν τοῦ παρόντος κόσμου.

Λοιπὸν! πλήρεις εὐγνωμοσύνης πρὸς τὸν Θεόν, φέρομεν πρὸς πάντα ἄνθρωπον μὲ θριμβευτικὸν τόνον τὴν χαρμόσυνον ἀγγελίαν διτι τὸ σωτήριον αὐτὸ **περιεχόμενον** τῆς Πίστewς, ἐχορηγήθη ἤδη ὑπὸ τοῦ Θεοῦ εἰς τὴν ἀνθρωπότητα δι' **ἀποκαλύψεως ἱστορικῆς**· ἡ συγκεκριμένη δὲ αὐτὴ ἀποκάλυψις ἔγινε διὰ τοῦ **ἸΗΣΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ** καὶ ἔχει, καθὼς θὰ ἴδωμεν κατωτέρω, ὅλα τὰ στοιχεῖα νὰ ἱκανοποιήσῃ μέχρις ὑπερεκχειλίσεως πᾶσαν εἰλικρινῆ **ἐλευθερίαν** ἢ ὅποια θὰ θελήσῃ νὰ συνδεθῇ μετὰ τοῦ Δημιουργοῦ τῆς διὰ τοῦ ἐλευθέρου καὶ τιμητικοῦ **συνδέσμου** τῆς Πίστewς!

(Ἀκολουθεῖ)

ΜΕΛΕΤΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΗ

Υπό Ι. Π. Κλωνάρη π. θ. καθηγητού

(Συνέχεια ἐκ τοῦ 98—99 φύλλου)

Οὐδείς πρόγματι ὑπάρχει καί' ἐξ αὐτῶν τῶν φοβερωτέρων ἀκόμη τοῦ Εὐ-ἀγγελίου ἐχθρῶν, ὁ μὴ ἀναγνωρίζων ἐν τῷ βάθει τῆς ἑαυτοῦ καρδίας καὶ μὴ ἀποδεχόμενος τὴν θεϊότητα τοῦ Εὐαγγελίου, ἂν καὶ ἠναγκάσθη ἴσως ὑπὸ ἐξωτερικῶν καιρικῶν περιστάσεων καὶ ὑπὸ τὸ κράτος ποικίλων λόγων, νὰ ἀποκηρύξη διὰ τε τοῦ λόγου καὶ τῆς γραφίδος τὰ ἐν αὐτῷ θεῖα δόγματα. Ἀπόδειξις τοῦ πράγματος τρανωτάτη εἶναι, ὅτι πάντα μὲν ταῦτα προσπαθοῦσι νὰ ἀποκηρύττουσι, ἀλλὰ τὴν διαλάμπουσαν ἐν πάσῃ σελίδι, ἐν παντὶ ἐδαφίῳ, ἐν πάσῃ φράσει ἠθικὴν καὶ διαπλαστικὴν δύναμιν καθόλου ἢ ἐν δύνανται νὰ ἀρνηθῶσιν. Ἐντεῦθεν δὲ καὶ ἡ πρὸς τοὺς ἑαυτοὺς των μεγάλη ἀντίθεσις. Καὶ οὗτοι μὲν ἀποτελοῦσι τὴν τάξιν τῶν ἰδιοτρόπων ἀπίστων, οἵτινες ἴχουσι πίστιν ἐν ἴσῳ μίρῳ πρὸς τὴν γῆυσιν· καὶ καθὼς διὰ ταύτης ὀρέγονται μὲν τούτου τοῦ φαγητοῦ, ἀποπτύουσι δὲ ἐκεῖνο, οὕτω καὶ ὡς πρὸς τὴν πίστιν δεχονται μὲν θεῖαν τινὰ δύναμιν ἐν τῇ ἠθικῇ τοῦ Εὐαγγελίου, πλὴν ὅμως μυκτηρίζουσι τὰ ὕψιστα τῶν δογμάτων, ὡς ἀκατάληπτα εἰς τὸν ἀνθρώπινον λόγον. Ἐχουσιν ἐπομένως οὗτοι πίστιν κατὰ τὸ δοκοῦν, ἢ πίστιν κατ' ἕρξιν, ἀρέσκονται δὲ νὰ ὀνομάζωνται Χριστιανοί, ἦτοι ὀπαδοὶ τοῦ θεμελιωτοῦ τῆς πίστεως. Ἄλλη δὲ τις τάξις πολλῶ τῆς πρώτης πολὺ ἀριθμοτέρα ἀναιρεῖ τὰ πάντα καὶ οὐδὲν ἄλλο δέχεται ἢ τὸ ὑπὸ τὰς αἰσθήσεις μόνον ὑποπίπτον, καταντῶσα χάριν τούτου νὰ ἐξομοίῃ τοὺς ὀπαδοὺς τῆς πρὸς αὐτὰ τὰ κτήνη, νὰ ὑποβιβάζῃ τὴν ἀνθρωπίνην ἀξίαν καὶ νὰ ἀναβιβάζῃ τὸν ἀσπάλακα ἢ τὴν ἀκρίδα εἰς βαθμὸν πολὺ ἀνώτερον τοῦ ἀνθρώπου. Τὴν τάξιν ταύτην ἀποτελοῦσιν οἱ ὕλισται ἢ ὑλόφρονες. Πλὴν ὅμως καὶ οὗτοι πλανῶνται ὡς ἀσπαζόμενοι ἀρχὰς ἐφαρμοσίμους εἰς πάντα ἄλλον οὐχὶ δὲ εἰς ἑαυτοὺς. Ἐὰν δηλονότι ἀρνῶνται οὗτοι πρὸς στιγμὴν τὸ αἰώνιον δίκαιον οὐδὲν ἤττον ἀποδέχονται ἀσμένως καὶ προμαχοῦσι μάλιστα ἐκθύμως μέχρις ἐκχύσεως καὶ αὐτοῦ τοῦ αἵματος τῶν ὑπὲρ τοῦ θετικοῦ δικαίου, Δίαν εὐκόλως ἀπορρίπτουσι οὗτοι τὴν ἐκ τοῦ Χριστιανισμοῦ καὶ τοῦ φυσικοῦ νόμου ἀπορρέουσαν ἰδέαν τοῦ καθήκοντος, ἀλλ' οὐδὲν ἤττον αὐτοὶ ἐπιβάλλουσι πάλιν τοῖς ἄλλοις τοιαύτην, διαθέττοντες τὰ ἑαυτῶν ὑπὲρ τῶν ἀγγελικῶν τέκνων των, χάριν τῶν ὁποίων ὀρίζουσι κηδεμόνας καὶ ἐκτελεστάς τῆς ἑαυτῶν διαθήκης μὲ τὴν ἐλπίδα ὅτι θέλουσι ἐκπληρώσει οὗτοι τὰ ἀνατιθέμενα αὐτοῖς ἡρέχη, ἐν χρόνῳ κατὰ τὸν ὅποιον οἱ διαθέται θὰ εἶναι κόνις καὶ τέφρα. Ἀπορρίπτουσι τὴν ἰδέαν τοῦ καθήκοντος οὗτοι, πλὴν εἶναι ἔτοιμοι νὰ φέξωσι καὶ νὰ καταδικάσωσι εἰς θάνατον τὸν ἐν καιρῷ κινδύνου προδόσαντα τὴν πατρίδα καὶ παραδώσαντα αὐτὴν εἰς τοὺς πολεμίους. Ἀπορρίπτουσι τὴν ἰδέαν τοῦ καθήκοντος, πλὴν γινόμενοι δημόσιοι λειτουργοὶ ἐπιζητοῦσι νὰ ἀποκτήσωσι τὴν ὑπόληψιν τοῦ τιμίου, βλέποντες δὲ τὸν ἀληθῆ τοιοῦτον καὶ ἀληθῶς

ἐνάρετον, κλίνουσι τὸ γόνυ καὶ τῷ προσφέρουσι τὰς προσηκούσας τιμὰς. Ταῦτα πάντα δὲ τί ἄλλο ἐποδεικνύουσιν ἢ ὅτι καὶ οἱ ὕλισται ἀντιφάσκουσιν εἰς ἐκυτῶς; Οἱ φληναφοὶ ὅμως οὗτοι, ὅχι μόνον δὲν δύνανται νὰ μειώσωσι τὸ μέγα κύρος καὶ θεῖον σθένος τοῦ Εὐαγγελίου, ἀλλὰ ἀπ' ἐναντίας καὶ ὑποσηρίζουσι τοῦτο ἀκουσίως, διὰ τὸν λόγον ὅτι, ἐφ' ὅσον ὑπάρχουσι πολέμιοι, ἐπὶ τοσοῦτον χαλαροῦται ἡ αἴγλη καὶ τὸ κλέος ἀντικειμένου τινός· ἐνῶ δ' διωγμός καὶ ὁ πόλεμος ἐξεγείρει τὰ πνεύματα εἰς ἀγῶνα ἱερὸν καὶ ἅγιον, τοῦ ὁποῖου ἡ καλὴ ἔκβασις ἔσται βεβαία, ὡς συμβαίνει ἐν προκειμένῳ. Διὰ τοῦτο εἰς μὲν τοὺς δυναμένους νὰ λάβωσι τὰ ὄπλα τοῦ λόγου ὡς ὑπιστον καθήκον ἐπιβάλλεται, νὰ ἀγωνισθῶσιν τὸν ἱερὸν ἀγῶνα ἐπὶ τῷ σκοπῷ ὅχι νὰ ἐξολοθρεύσωσι τοὺς ἀντιπάλους ἀλλὰ νὰ πείσωσιν αὐτοὺς, ὅπως ἐγκαταλείψωσι τὰς πεπλανημένας αὐτῶν δοξασίας καὶ ἐπανεέλθωσιν εἰς τὸν ἅγιον τῆς ἀληθείας σηκόν ἐν τῷ ὁποίῳ παρακάθηνται αἱ τρεῖς πρωτόθρονοι καὶ ἀλληλένδετοι ἀρεταί, πίστις, ἀγάπη, ἐλπίς, ὧν ἄνευ ἀδύνατον νὰ ὑπάρξῃ Χριστιανισμός, καὶ ταῖς ὁποίαις ἀρεταῖς συμπάρεδρα εἶναι τὰ τριπλά τοῦ ἀνθρώπου καθήκοντα πρὸς τὸν Θεὸν τὸν πλησίον καὶ πρὸς ἑαυτὸν. Ναὶ λέγω, καθήκονεῖς αὐτοὺς ὑπιστον εἶναι νὰ πείσωσι τοὺς ἀντιπάλους, ὅτι δὲν εἶναι τὰ πάντα ὅλη ἀλλ' ὅτι πλὴν ταύτης ὑπάρχει καὶ ἕτερα δύναμις ὁλοκληρωτικῆς διέπουσα καὶ διακυβερνήσα τὰ πάντα, δύναμις ἐξ ἧς καὶ εἰς ἣν τὰ πάντα, δύναμις ἐξ ἧς πᾶσα ἀλήθεια καθότι αὐτοαλήθεια, καὶ αὕτη ὁ Θεὸς! Εἰς δὲ τοὺς μὴ δυναμένους νὰ λάβωσι τὰ ὄπλα τὰ πνευματικὰ συνετελεῖα ἐλλείψεως θεούσης πνευματικῆς ἀναπτύξεως, πιστοῖς ὅμως οὕσι ἐπιβάλλεται τὸ ἕτερον ἐπίσης ὑπιστον καθήκον νὰ μὴ ἀποδεικίωσι, ἀλλὰ νὰ ἐγκαρτερῶσι καὶ νὰ ἐμμένωσι σταθεροὶ ἐν τῇ πίστει, προσκατεροῦντες τὸ πέρασμα τῶν πονηρῶν τούτων ἡμερῶν καὶ τῶν χαλεπῶν τούτων καιρῶν. Ἴδου λοιπὸν ὅτι εἰς τὸ βάθος τῆς ψυχῆς ἐνυπάρχει ἔμφυτος ἡ ἰδέα τοῦ Θεοῦ, λίαν ἀξιοπρίτως ἐπιμαρτυρουμένη ὑπὸ τῆς αὐτοσυνειδησίας τῶν ὕλιστῶν. Ἴδου ἀναντίρρητος καὶ ἀπαραμόρφωτος ἀλήθεια, ὅτι ὑπάρχει Θεός, ἡ πρώτη ἀρχὴ καὶ αἰτία τοῦ παντός. Ἡ ἀλήθεια αὕτη εἶναι ἡ ὄντως ἀλήθεια, καθόσον ὡς ἀναγκαῖα δεσπόζει παντός τοῦ ἀνθρωπίνου πνεύματος ἐν παντὶ τόπῳ καὶ χρόνῳ, ἐμπεριέχεται δὲ μόνον εἰς τὸ μικρόσωμον ἐκεῖνο βιβλίον ὅπερ Εὐαγγέλιον καλεῖται, καὶ εἰς τὸ ὅποσον καὶ μόνον δύναται πᾶς τις νὰ εὕρῃ αὐτὴν, ἀρκεῖ μὲ ἀγαθὴν καρδίαν καὶ ἀγνήν πρόθεσιν νὰ τὴν ζητήσῃ. Καταδειχθέντος οὕτως δι' ὀλίγων ὅτι ὑπάρχει ἐν τῷ Εὐαγγελίῳ ἡ ἀλήθεια, μεταβαίνομεν ἤδη εἰς τὸ δεύτερον μέρος τῆς μελέτης ἡμῶν, ἐνῶ θέλομεν ἰδῆ ὡς καὶ ἐν ἀρχῇ εἶπομεν ἂν ἐφαρμόζεται σὴ ἡμέρον τοῦτο ἐν ἅπασιν τοῖς ἐπαγγέλμασι καὶ ἐπιτηθεύμασι τῆς κοινῆς.

Γ'

«Ἐφαρμόζεται σήμερον τὸ Εὐαγγέλιον ἐν τοῖς ἐπαγγέλμασι καὶ ἐπιτηθεύμασι τῆς κοινῆς.» Κοινωνία! Λέγοντες κύριοι, κοινωνίαν, ἐννοοῦμεν τὴν πολυμελῆ καὶ μεγάλην ἐκείνην οἰκογένειαν, ἐν τῇ ὁποίᾳ ἕκαστον μέλος ἐργάζεται πρὸς τὴν ἰδίαν συντήρησιν καὶ τὴν τῶν λοιπῶν διὰ τὴν κοινὴν εὐημερίαν καὶ εὐτυχίαν, καὶ ἡ τις ἀποτελεῖται ἐκ διαφόρων τάξεων καὶ στρωμάτων, ἕκαστη

τῶν ὁποίων παρέχει τὰς λοιπὰς τὴν ἑαυτῆς ὑπηρεσίαν, ἐξῆς προέρχεται ἐργασία καὶ ἐκ τῆς ἐργασίας τὰ πρὸς συντήρησιν μέσα. Ὑπὸ γενικωτάτην ἐκκλησιαστικὴν διαίτησιν ἢ κοινωνίαν περιέχει δύο στοιχεῖα τὸν Κλῆρον καὶ τὸν λαόν, ἐξ ὧν ὁ μὲν κλῆρος ἐντολὴν ἔχει νὰ τελῇ τὰ μυστήρια, νὰ διδάσκῃ τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ, καὶ νὰ παρέχῃ τὸν ἀρισμόν· ὁ δὲ λαὸς καθήκον ἔχει νὰ δέχῃται τὴν διδασκαλίαν καὶ τὴν διὰ τῶν μυστηρίων θείαν χάριν, νὰ ἀγιάζεται καὶ ὁσημέραι βελτιούμενος νὰ χωρῇ πρὸς τὴν τελειότητα. Εἰδικώτερον δὲ ἐξετάζοντες τὴν κοινωνίαν πλὴν τοῦ κλήρου, εὐρίσκομεν καὶ τὰς ἐξῆς τάξεις ἢ ἐπαγγέλματα καὶ ἐπιτηδεύματα. Διδασκάλους, Ἰατροὺς, Δηκιγόρους, Γεωργοὺς, Βιομηχάνους, Ἐμπόρους, Ναυτῆλους, καὶ ὑπηρέτας τῶν Νόμων τοῦς καὶ ἄλλως ὑπαλλήλους καλουμένους. Ταῦτα εἶναι τα γενικώτερα τῶν ἐπαγγελημάτων καὶ ἐπιτηδευμάτων ἐξ ὧν ἡ κοινωνία ἀπαρτίζεται, ὑπὸ τὰ γενικὰ δὲ ταῦτα ὑπάγονται πάντα τὰ λοιπὰ, καίτοι πολλὰ τούτων ἠδύνατο νὰ ἀποτελέσωσιν ἴδιον ἐπάγγελμα ἢ ἐπιτήδευμα. Ἐν ἅπασιν δὲ τούτοις ἐφαρμοστέον τὸ Εὐαγγέλιον, διότι τὸ Ἐπάγγελμα ἢ ἐπιτήδευμα δὲν ἀποστρεφεί τὴν ιδιότητα τοῦ ἀνθρώπου. Ἐνταῦθα ὁμως γεννᾶται τοῦτο τὸ ἐρώτημα: Πῶς δύναται πᾶς ἄνθρωπος νὰ ἐφαρμόσῃ τὰς Εὐαγγελικὰς ἀρχὰς ἐν τῷ ἰδίῳ ἐπαγγέλματι; Δύναται πᾶς ἄνθρωπος, ἀρκεῖ νὰ ἐννοήσῃ ἐν ποίαις λέξεσι συνοψίζεται ὁλος ὁ Εὐαγγελικὸς νόμος, πρᾶγμα ἄλλως τε ὅπερ διδάσκει αὐτοῦς ὁ Ἰησοῦς λέγων «ἐν τῇ ἀγάπῃ πρὸς τὸν Θεὸν καὶ τῇ ἀγάπῃ πρὸς τὸν πλησίον ὁλος ὁ νόμος καὶ οἱ προφῆται κρέμονται» Ματθ. ΚΒ' 40. Ἰδοὺ ἡ περιληψίς παντὸς τοῦ νόμου, Πᾶσα πρᾶξις ἡμῶν ἀνάγεται ἢ πρὸς τὸν Θεὸν ἢ πρὸς τὸν πλησίον, καὶ ὄχι πρᾶξις μόνον ἀλλὰ καὶ διαλογισμὸς. Ἐπομένως διὰ τῆς συνοψέως ταύτης τοῦ νόμου πᾶς ἄνθρωπος ὑπήκων τῷ ἰδίῳ συνειδῶτι δύναται νὰ κάμῃ ἐν τῇ πρακτικῇ βίῳ τὴν προσήκουσαν ἐφαρμογὴν τοῦ Εὐαγγελίου, διότι οἰκοθεν γινώσκει τι εἶναι καλὸν καὶ τι κακὸν, βεβαιοῦται δὲ ὑπὸ τῆς συνειδήσεως ὅτι, πᾶν τὸ συμφέρον τῷ ὀφίστῳ ἠθικῇ νόμῳ εἶνε καλόν, πᾶν δὲ τὸ ἀπᾶρον κακόν. Νέον ἐρώτημα ὁμως πάλιν προβάλλει ἐδῶ, τὸ ἐξῆς. Πάντες ἀγάγε εἶναι ἱκανοὶ νὰ ποιῶσιν τὴν διάκρισιν ταύτην; Ἰάντες ἀποκρινόμεθα ὀφείλουσι νὰ εἶνε ἱκανοὶ πρὸς τοῦτο, διότι πάντες φέρουσιν ἐν ἑαυτοῖς τὴν συνείδησιν· ἂν ὁμως πάντες δὲν πράττουσι τοῦτο δὲν παταίε ὁ αἰώνιος τῆς ἀληθείας νόμος οὐδὲ ὁ τοῦτον θέσας νομοθέτης, ἀλλὰ οἱ κάμνοντες κακὴν τούτου χρῆσιν.

(Ἀκολουθεῖ)

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΟΝ ΒΗΜΑ

“ΠΑΡΑΛΛΗΛΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΣΤΕΝΗΣ ΚΑΙ ΤΕΘΛΙΜΜΕΝΗΣ ΠΥΛΗΣ, ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΠΛΑΤΕΙΑΝ ΚΑΙ ΕΥΡΥΧΩΡΟΝ.,

Ὁ Μεγαλοσθενὴς παμβασιλεὺς τῶν αἰώνων καὶ Σωτὴρ ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς πρὸς ἀποφυγὴν τοῦ ἀδικίας καὶ τῆς ἀνομίας καὶ τῆς αἰωνίου κολάσεως δίδει εἰς ἡμᾶς καὶ τὰς ἐξῆς σωτηρίους συμβουλίας. «Εἰσελθετε διὰ στενῆς πύλης. Ὅτι πλατεῖα ἡ πύλη καὶ εὐρύχωρος ἡ ὁδὸς ἢ ἀπάγουσα εἰς τὴν ἀπώλειαν καὶ πολλοὶ εἰσιν εἰσερχόμενοι δι' αὐτῆς. Ὅτι στενὴ ἡ πύλη καὶ τεθλιμμένη ἡ ὁδὸς ἢ ἀπάγουσα εἰς τὴν ζωὴν καὶ ὀλίγοι εἰσὶν οἱ εὐρί-

σκοντες αὐτήν».

Ἐπί τῆς γῆς γινώσκονται οἱ Θεόπλαστοι ἄνθρωποι καὶ ἐπ' αὐτῆς τρέφονται καὶ αὐξάνουσι, ἀλλ' οὐδεὶς ἄνθρωπος μένει διαρκῶς ἐπ' αὐτῆς διότι πάντες ἐξ αὐτῆς ἀπέρχονται ὁ εἰς μετὰ τὸν ἄλλον καὶ καθὼς λέγει ὁ Θεόπνευστος καὶ προσημάντωρ Ἐκκλησιαστής: «Γενεὰ πορεύεται καὶ γενεὰ ἐρχεται καὶ ἡ γῆ εἰς τὸν αἰῶνα ἔστηκεν». Αἰωνίως οἱ ἄνθρωποι κινούνται καὶ ὁδοιποροῦσιν ἐπὶ τῆς γῆς δύο ὁδεύοντες ἀντιθέτους καὶ ἐναντίας ὁδοὺς ὧν ἡ μὲν πλατεῖα εἶνε καὶ εὐρύχωρος πύλην ἔχουσα καὶ εὐρύχωρον ἀπάγουσαν εἰς τὴν ἀπώλειαν τοῦ ὁδεύοντος ἐν αὐτῇ, ἡ δὲ ἑτέρα στενὴ εἶνε καὶ τεθλιμμένη, πύλην ἔχουσα στενὴν καὶ τεθλιμμένην ἀλλ' ἄγει εἰς τὴν ἀγαθὴν καὶ αἰώνιον ζωὴν τοῦ ὁδεύοντος ἐν αὐτῇ. Ἀπώλεια δὲ λέγεται ὁ τόπος ἔπου ἄγει ἡ πλατεῖα πύλη καὶ ἡ εὐρύχωρος ὁδός, διότι οἱ ἀφικνούμενοι ἐν αὐτῇ ἀπολύσι καὶ ἀποστεροῦνται πᾶν καλὸν καὶ ἀγαθὸν εὐφρασκουσι δὲ πᾶν κακὸν καὶ ὀδυνηρὸν μετὰ πᾶν ὁποῖων αἰωνίως συνάπτονται ἀδιαχωρίστως καὶ ἀναποσπάστως.

Τὴν πλατεῖαν πύλην καὶ τὴν εὐρύχωρον ὁδὸν εὐρίσκουσι οἱ πολλοὶ εὐκόλως καὶ εἰσέρχονται, καὶ ἐν αὐτῇ ὁδοιποροῦσιν, ἀγνοοῦντες, οἱ ἀνδρονήποιοι, οἱ ἀταλάφρονες καὶ παιδαριόγεροντες—ὅτι πορεύονται εἰς τὴν ἀπώλειαν τῶν αἰωνίων ἀγαθῶν, καὶ εἰς τὴν εὐρεσιν τῶν αἰωνίων κακῶν.

Τὴν δὲ στενὴν, ἠκανθώδη, ἀνέντη, τραχεῖαν, ἐπίπονον καὶ τεθλιμμένην πύλην τῆς ἀρετῆς—πύλην σωτηρίου ἐν πᾶσι—καὶ ὁδὸν, ὀλίγοι εὐρίσκουσι καὶ ὀλίγοι ὁδοιποροῦσιν ἐν αὐτῇ εἰδότες ἔτι δι' αὐτῆς εἰσέρχονται εἰς τὴν εὐρυχωρίαν καὶ εἰς τὴν ἀπόλαυσιν τῶν ἀγαθῶν τῆς αἰωνίου, ἀπεράντου καὶ ἀδιαδόχου ζωῆς. Τούτων οὕτως ἐχόντων ὁ ἀγαθὸς σύμβουλος συμβουλεύει τοὺς ἀκούοντας τῆς φωνῆς Αὐτοῦ νὰ εἰσελθῶσι διὰ τῆς στενῆς καὶ τεθλιμμένης πύλης καὶ ὁδοῦ ἵνα εἰσελθῶσιν εἰς τὴν Βασιλείαν τοῦ Θεοῦ καὶ ἐντραφήσῃσιν εἰς τὰ ἀγαθὰ τῆς αἰωνίου ζωῆς καὶ νὰ μὴ εἰσελθῶσι μετὰ τῶν πολλῶν εἰς τὴν πλατεῖαν καὶ εὐρύχωρον πύλην καὶ ὁδὸν διότι ἐπὶ τέλους ἀπολέσουσι πᾶν καλὸν καὶ ἀγαθὸν καὶ εὐρήσουσι πᾶν κακὸν καὶ ὀδυνηρὸν καὶ αἰώνιον. Ἡ δὲ ἐκτέλεσις τῆς φρονίμου ταύτης καὶ σωτηρίου συμβουλῆς ἀπαιτεῖ τὴν γνῶσιν τῶν δύο τούτων ἀντιθέτων ὁδῶν καὶ τὴν βεβαιότητα ὅτι ἑκατέρα ἄγει εἰς τέλος ἀντίθετον ἡμῶν στενὴ καὶ τεθλιμμένη εἰς τὸ κάλλιστον, μυριπόθητον καὶ πασιπόθητον τέλος τῆς αἰωνίου ζωῆς, ἡ δὲ πλατεῖα καὶ εὐρύχωρος ἄγει εἰς τὸ χείριστον καὶ ἀπιστοπόθητον τέλος τῆς αἰωνίου ὀδύνης καὶ κολάσεως. Τίς δὲ ἡ στενὴ πύλη καὶ τεθλιμμένη ἡ ὁδός ἡ ἀπάγουσα εἰς τὴν τοῦ Θεοῦ ζωὴν; Ἡ στενὴ πύλη εἶναι ὁ πρῶτος μακαρισμὸς ὁ τοῦ πτωχοῦ μακαρίζων τῷ πνεύματι διότι οὗτοι διὰ τῆς κτήσεως τῆς ἀρετῆς ταύτης—τῆς αὐτογνωσίας καὶ αὐτοσυνειδησίας—εἰσέρχονται εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν—: «Μακάριοι οἱ πτωχοὶ τῷ πνεύματι διότι αὐτῶν ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν». Ἡ πτωχεῖα τοῦ πνεύματος εἶναι ἡ πρώτη κτητέα ἀρετὴ διὰ τῆς ὁποίας εἰσαγόμεθα εἰς τὴν ὁδὸν τῶν ἀρετῶν ἕως ἀποκτῶμεν δι' ἀγῶνων καὶ πόνων καὶ ὀδυνῶν καὶ θλίψεων καὶ πολλῶν στενοχωριῶν. Ἡ πτωχεῖα ἄρα τοῦ πνεύματος εἶνε, φίλοι καὶ σπουδαῖοι ἀναγνώσταί, ἡ στενὴ πύλη, διὰ τῆς ὁποίας ὀλίγοι μετὰ στενοχωρίας εἰσέρχονται καὶ μετ' αὐτῆς ἐπόμενοι ἀρεταὶ ἀποτελεῦσι τὴν ὅλην ὁδὸν τὴν ὁποῖαν διαγύοντες εἰσερχόμεθα εἰς τὴν αἰώνιον ζωὴν. Ἀποκτῶμεν δὲ πάσας τὰς ἀρετὰς τῆς μακαρίας φύσεως τοῦ θεανθρώπου Χριστοῦ φυλάττοντες τὸν Νόμον Αὐτοῦ καὶ τὰς ἐντολάς καὶ ἡ Εὐαγγελικὴ Νομοθεσία εἶναι ἡ ὁδός ἡ ἀπάγουσα εἰς τὴν

αιώνιον ζώην, ἀλλὰ μετὰ ὀδυνῶν καὶ θλίψεων διαβατικῶν καὶ ταχέως παρερχομένων. Ὁ δὲ ἔχων τὴν γνώσιν τῆς στενῆς ταύτης καὶ τεθλιμμένης ὁδοῦ καὶ πύλης εὐκόλως γινώσκει καὶ τὴν ἀντίθετον τὴν πλατεῖαν καὶ εὐρύχωρον πύλην καὶ ὁδὸν τὴν εἰς τὴν ἀπώλειαν ἄγουσαν. Εἰς τὴν πτωχείαν τοῦ πνεύματος ἀντίκειται ἡ ἀλαζονεία ἡ οἰησις ἡ φιλαυτός καὶ ἐγωϊστικὴ ὑπερηφάνεια, ὁ διαβολόπνευστος καὶ σατανόβουλος ψυχοπαθολογικὸς **Ἐγωκεντρισμὸς**. Μετ' αὐτῆς δὲ συνδέονται πᾶσαι αἱ ἀντίθετοι τῶν ἀρετῶν κακίαι ὡς ἀποκτιῶσιν οἱ παρὰ τὸν Νόμον τοῦ Χριστοῦ φρανοῦντες καὶ πράττοντες. Ἡ φιλαυτός καὶ ἐγωϊστικὴ ἀλαζονεία καὶ ὑπερηφάνεια αὕτη εἶναι ἡ πλατεῖα καὶ εὐρύχωρος πύλη, διὰ τῆς ὁποίας πολλοὶ ἄνθρωποι εἰσέρχονται εἰς τὴν πλατεῖαν καὶ εὐρύχωρον ὁδὸν τῆς αὐτοφθόου κακίας καὶ κακοὶ γινόμενοι ἀπογυμνοῦνται καὶ ἀποστεροῦνται παντὸς ἀγαθοῦ, ἐμπίπτουσι δὲ εἰς τὰ αἰώνια κακὰ διὰ τῶν ὁποίων αἰωνίως καὶ κολάζονται. Τῆς στενῆς καὶ τεθλιμμένης ὁδοῦ ἡγεμόν ἐστὶν ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς, τῆς δὲ πλατείας καὶ εὐρυχώρου, τῆς ἀπαγορεύσεως εἰς ἀπώλειαν εἶναι ὁ ἀπ' ἀρχῆς ἀνθρωποκτόνος, ἀρχιφεύστης, ἀρχιπλάνος καὶ δολιοφράδμων ἄρατος (—καθ' ὃ πνεῦμα—) Διὰβολὸς ἢ Σατανᾶς. Διότι ὁ Χριστὸς διὰ τῆς ταπεινώσεως καὶ τῆς πτωχείας, διὰ τῶν θαυμάτων τοῦ κατὰ Θεὸν πένθους, δὲ τῆς τηρήσεως ὅλου τοῦ ἁείου Νόμου καὶ διὰ τῶν ὀδυνῶν καὶ τῶν θλίψεων τοῦ Σταυρικοῦ θανάτου εἰσῆλθεν εἰς τὴν **Ἐαυτοῦ δόξαν** κατὰσταθὲς Βασιλεὺς ἐπ' οὐρανοῦ καὶ ἐπὶ γῆς.

Πρῶτος ὁ Λυτρωτὴς καὶ Ἐλευθερωτὴς τῶν ψυχῶν ἡμῶν Χριστὸς διὰ τῆς στενῆς καὶ τεθλιμμένης πύλης καὶ ὁδοῦ εἰσῆλθεν εἰς τὴν Βασιλείαν τῶν Οὐρανῶν, καὶ τὴν συμβουλήν ἣν ἔδωκεν εἰς τοὺς ἄλλους, πρῶτος Αὐτὸς εἰς Ἐαυτὸν ἐφήρμοσεν, **Ἡγεμὼν ἔργῳ καὶ λόγῳ τῆς ὁδοῦ** γενόμενος, ἡ ὁποία ἄγει εἰς τὴν αἰώνιον ζώην καὶ μακαριότητα. Διὰ τοῦτο καὶ εἰς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ ἔλεγεν:

«Ὅχι ταῦτα ἔδει λαθεῖν τὸν Χριστὸν καὶ εἰσελθεῖν εἰς τὴν δόξαν αὐτοῦ»; Διὰ τῆς στενῆς καὶ τεθλιμμένης ταύτης πύλης καὶ ὁδοῦ εἰσῆλθον καὶ οἱ πανεύφραμοι θεϊότατοι καὶ μακαριώτατοι Χριστομίμητοι Ἀπόστολοι εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν καὶ μετ' αὐτοὺς τὰ πολυάριθμα πλήθη τῶν Μεγαλοκηρύκων Μεγαλομαρτύρων, καὶ ὁμολογητῶν, τῶν Ἐγκρατευτῶν καὶ τῶν Ὁσίων καὶ πάντων τῶν γνησίων καὶ ἀληθῶν Ὁρθοδόξων Χριστιανῶν, τῶν ἀκουσάντων τῆς φωνῆς τοῦ Χριστοῦ τῆς λεγούσης: «Ὅστις θέλει ὀπίσω μου ἔλθειν, ἀπαρνησάσθω ἑαυτόν, καὶ ἀράτω τὸν σταυρὸν αὐτοῦ καὶ ἀκολουθήτω μοι» καὶ κατ' αὐτὴν πολιτευσάμενων καὶ πράξαντων.

«Ὅσοι ἀκολουθοῦσι τῷ Χριστῷ πράττοντες πιστῶς καὶ ἐκτελοῦντες τὰ ὑπ' Ἐκεῖνου ἐνταλλόμενα καὶ μένουσι δούλοι πιστοὶ ἄχρι τέλους εἰς Αὐτόν, οὗτοι ὀφείλουσι τὴν στενὴν καὶ τεθλιμμένην τοῦ βίου ὁδὸν, διότι δὲν πράττουσι τί εἰς αὐτοὺς ἀρέσει ἀλλ' ὅ, τι συνιστᾶται καὶ νομοθετεῖται παρὰ τοῦ Θεοῦ, τὸ εἰς Θεὸν ἀρεστόν, — ἦτοι τὸ θεοσώστατον καὶ θεάρεστον, — ὅπερ καὶ χλεπὸν, διότι ἀπαρνεῖται, τὸ ἑαυτοῦ ἐγωϊστικὸν θέλημα ἵνα δεχθῆ τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ, τὸ συγχῶς ἐναντίον εἰς τὸ ἐγωϊστικὸν τοῦ ἀνθρώπου θέλημα.

Ἀπάρνησις τοῦ ἰδίου θελήματος καὶ τελεία **πειθαρχία** εἰς τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ, **ἐκκοπή** τοῦ ἰδίου θελήματος ὡς ἐναντίου εἰς τὸ θεῖον θέλημα καὶ τελεία **ὑπακοή** εἰς τὸ θεῖον θέλημα εἶνε πρᾶξις ἡ ὁποία ἀπαιτεῖ **ισχυρὰν πίστιν** καὶ **θέλησιν** εἰς τὸν Θεὸν εἰς τὸ ἀγαθόν, **ισχυρὰν ἀγάπην** πρὸς τὸν Θεὸν **ἀπόφασιν σταθε**

ρὰν εἰς ὑπακοὴν εἰς τὸ θεῖον θέλημα πρόθυμον καὶ ἔμμενον. Ἡ δὲ αὐταπάρνησις εἶνε ἢ ἐξόχως Χριστιανικὴ ἀρετὴ ἢ στενὴ πύλη καὶ ἡ τεθλιμμένη ὁδὸς ἢ ἄγρυσσα εἰς τὴν αἰώνιον ζωὴν τὸν σταθερῶς ὁδεύοντα μετ' ἀποφάσεως ἀμεταβλήτου, ἀνεπικάμπτου, καὶ ἀμεταθέτου. Ναί!

Σάββα 15—9—1934

Δ—ωρ ΞΕΝΩΦ. ΠΑΠΑΜΙΧΑΗΛ (Ἱατρός)

ΤΟΥ ΣΥΝΕΡΓΑΤΟΥ ΜΑΣ

ΦΩΣ ΕΙΣ ΤΗΝ ΣΚΙΑΝ ΤΟΥ ΤΥΦΟΥ

(Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγουμένου)

Ἐκεῖ ἔνθα ἀπέτυχεν ὁ Δ. Στράους, προσεπάθησε νὰ ἐπιτύχῃ ὁ Ἐρν. Ρενάν. Δὲν εἶχε μὲν καθόλου τὴν ἰκανότητα καὶ τὸ ἐξοχὸν πνεῦμα τοῦ Στράους ἦτο ὅμως ἀνὴρ ἐξόχου μεγαλοφυΐας, μεγάλης φαντασίας, σπανίας φιλολογικῆς δεινότητος, καὶ μοναδικῆς ἐπιδειξιότητος καὶ λεπτότητος.

Τὸ σύγγραμμά του «ὁ βίος τοῦ Ἰησοῦ ἀνεγινώσκето ὑπὸ πολλῶν μετ' ἠνδιαφέροντος καὶ θαυμασμοῦ. Τὸ ἔργον εἶχε γίνε μετ' ἐπιτηδειότητος θεολογώσης.

Τινὲς ἐφρατάσθησαν ὅτι ὁ Ἐρν. Ρενάν εἶχεν ἐπιτύχει ἐν τῇ ἀποπειρᾷ αὐτοῦ, ἀλλὰ καὶ τὸ ἔργον αὐτὸ φυσικῶς ἀπέλεσε τὴν ὑπόληψιν του πολὺ ταχύτερον ἢ τὸ τοῦ Δ. Στράους.

Πᾶσα ἄλλη ἀπόπειρα ἔσχε τὴν αὐτὴν τύχην.

Ἦτο ἀπόπειρα κατὰ τοῦ ἀδυνάτου.

Ἄς λάβῃ πᾶς τις εἰλικρινῆς τὴν βιογραφίαν τοῦ Ἰησοῦ καὶ ἄς διεξέλθῃ αὐτὴν μετὰ προσοχῆς καὶ ταχεῶς ἢ ἀνακαλύψῃ ὅτι ἡ ζωὴ αὐτοῦ, δὲν εἶναι φαντασιώδης, ὅτι αἱ διδασκαλίαι αὐτοῦ δὲν εἶναι μῦθοι, ὅτι ὁ χαρακτήρ καὶ αἱ διδασκαλίαι εἶναι ἀναποσπᾶστος συμπελεγμένα μετὰ τῶν ἱστοριῶν τῶν θαυμάτων.

Ὁ Ἰησοῦς πιστοποιεῖται εἰς ἡμᾶς διὰ τῆς θείας του ἐπιρροῆς ἐπὶ τῆς ἱστορίας. Ἀναμφιβόλως ὑπήγετο εἰς μίαν τῶν ἐξῆς τριῶν περιπτώσεων: ἢ ἦτο ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ ὑπὸ μοναδικὴν ἔννοιαν, Πρόσωπον θεῖον ἐνσαρκωθὲν εἰς σχῆμα ἀνθρώπου, ἢ ἦτο ὁ τολμηρότατος ἀπατεῶν τοῦ κόσμου, ἢ ἄλλως ἀτελειστικῶς παράφρων.

Ἄλλ' ἢ ἐπιρροὴ του ἐπὶ τῆς μετέπειτα ἱστορίας ἦτο ἐπιρροὴ παράφρονος; Μόνον παράφρων τις θὰ ἔλεγε τοῦτο.

Ἦτο ἢ ἐπιρροὴ αὐτοῦ ἀπατεῶνος; Μόνον ἀνθρώπος, πεπορωμένος ὑπὸ τῆς ἀπάτης καὶ τοῦ δόλου θὰ ἐσκέπτετο τοιοῦτον τι.

Ἐὰν λοιπὸν δὲν ἦτο ἀπατεῶν, οὔτε παράφρων, ἦτο ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ.

Ὁ Ἰησοῦς πιστοποιεῖται διὰ τῆς ἐκ νεκρῶν ἀναστάσεως του, ἢ ἱστορικὴ ἀπέδειξις τῆς ὁπσίας εἶναι ἐντελῶς καταπιστικῆ.

Συνεπῶς ὀφείλομεν νὰ δεχθῶμεν τὴν αὐθεντίαν τοῦ Ἰησοῦ καὶ ὀλόκληρον τὴν Γραφήν ὡς Λόγον τοῦ Θεοῦ.

Η ΕΚΠΛΗΡΩΣΙΣ ΤΩΝ ΠΡΟΦΗΤΕΙΩΝ

Δεύτερος λόγος πείθων ότι ἡ Βίβλος εἶναι ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ εἶναι ἡ ἐκπλήρωσις τῶν προφητειῶν αὐτῆς. Ταύτας διακρίνομεν εἰς σαφεῖς ρητάς προφητείας καὶ εἰς προφητείας τύπων καὶ συμβόλων.

Ἐκ τῶν ἀφορῶσων τὸν μέλλοντα Μεσσίαν ἄς λάβωμεν τινάς. Ἦσ, γγ'—Μιχ, ε' 2.—Δαν, θ' 25—27—Ἱερ. κγ' 5,6—Ψαλμ. ιστ' 8—11 Ἐν αὐταῖς ἔχομεν προρρήσεις περὶ τινος μέλλοντος Βασιλέως τοῦ Ἰσραὴλ.

Ἐν αὐταῖς βλέπομεν τὸν ἀκριβῆ χρόνον τῆς ἐμφανίσεως Αὐτοῦ εἰς τὸν λαὸν Του, τὸν ἀκριβῆ τόπον τῆς γεννήσεώς του, τὴν οἰκογένειαν ἐξ ἧς θὰ ἐγεννᾶτο καὶ τὴν κατάστασιν αὐτῆς, τὸν τρόπον καθ' ὃν θὰ ὑπεδέχετο Αὐτὸν ὁ λαὸς Του, τὸν τρόπον καὶ τὰς λεπτομερείας τοῦ θανάτου Του, τὰ ἰδιαιτέρα περιστατικὰ τοῦ ἐνταφιασμοῦ Του, τὴν ἐπακολουθήσαν ἀνάστασιν Αὐτοῦ καὶ τὴν ἐκ ταύτης νίκην Αὐτοῦ.

Αἱ προρρήσεις αὗται ἐξεπληρώθησαν μετὰ τῆς μᾶλλον λεπτολόγου ἀκριβείας ἐν τῷ Ἰησοῦ τῷ Ναζωραίῳ.

Ἀπόπειρά τις ἐγένετο ὑπὸ τῶν ὀρθολογιστῶν, ὅπως δειξοῖσιν ὅτι τὸ νη' κεφ. τοῦ Ἠσαίου δὲν ἀναφέρεται εἰς τὸν μέλλοντα Μεσσίαν.

Ἀλλὰ καὶ αὐτοὶ οἱ Ἰουδαῖοι ἐδέχοντο, ὅτι τὸ κεφάλαιον αὐτὸ ἀφορᾷ τὸν Μεσσίαν, μέχρι τῆς ἐποχῆς καθ' ἣν ἐξεπληρώθη ἐν τῷ προσώπῳ τοῦ Ἰησοῦ· ἐπειθὲ δὲ δὲν ἤθελον νὰ δεχθῶσιν Αὐτὸν ὡς τὸν Μεσσίαν, ἠγανακίσθησαν νὰ προσπαθῶσιν ν' ἀποδείξωσιν ὅτι τὸ κεφάλαιον αὐτὸ δὲν ἀφώρα τὸν Μεσσίαν.

Ἄν ὅμως ὁ Μεσσίας δὲν εἶναι ὁ πάσχων ἐν τῷ Ἠσ. γγ' τίς εἶναι; Ὁ Ἰσραὴλ μᾶς ἀπαντοῦν. Ἀλλὰ ὁ πάσχων αὐτὸς παρίσταται ὡς πάσχων ὄχι διὰ τὰς ἰδίας, ἀλλὰ διὰ τὰς τῶν ἄλλων ἀμαρτίας, συνεπῶς πρὸκειται περὶ τοῦ Χριστοῦ πάσχοντος διὰ τοὺς ἄλλους.

Δύνασθε νὰ καταβιδάσγητε τὰς ἀνωτέρω προφητείας εἰς τὴν πλησιεστάτην χρονολογίαν, τὴν ὁποίαν ὁ τολμηρότατος κριτικὸς καταστροφεὺς ἐτόλμησέ ποτε νὰ τὰς ὀρίσῃ, καὶ πάλιν ὅμως θὰ εὑρήτε ὅτι ἑκατοντατηρίδας ὅλας πρὸ τῆς γεννήσεως τοῦ Ἰησοῦ ἐγένοντο.

Πῶς δυνάμεθα νὰ ἐξηγήσωμεν τὴν δύναμιν, τὴν ὁποίαν τὸ βιβλίον τοῦτο κεντῆται νὰ εἰσδύῃ εἰς τὸ μέλλον ἑκατοντάδων ἐτῶν καὶ νὰ προλέγῃ μετὰ τῆς μᾶλλον λεπτολόγου ἀκριβείας τὰ μέλλοντα τότε νὰ συμβῶσιν, αἱ δὲ προρρήσεις αὗται νὰ ἐκπληρῶνται κατὰ γράμμα;

(ἀκολουθεῖ)

ΕΙΣ ΤΟ ΠΕΡΙΘΩΡΙΟΝ ΤΩΝ ΓΕΓΟΝΟΤΩΝ

ΟΜΟΛΟΓΙΑ ΑΔΥΝΑΜΙΑΣ ΚΑΙ ΑΝΕΠΑΡΚΕΙΑΣ

Ἡ «Παρεῖς» τῶν Ἀθηνῶν, δι' ἄρθρων τῆς λίαν ἐντόνων, ἐκάλεσεν, ἀποτεινομένη πρὸς τὸν Μακαριώτατον Ἀθηνῶν, τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Ἑλλάδος, νὰ τεθῇ ἐπὶ κεφαλῆς τοῦ

πανελληνίου κοινωνικού αγώνος ὁ ὁποῖος πρέπει νὰ ὀργανωθῆ κατὰ τοῦ Κομμουνισμοῦ, τῆς ἀναρχίας καὶ τῆς ἀνηθικότητος τοῦ ἤρχισαν λίαν ἐπικινδύνως νὰ λυμαιώνονται αὐτόν τὸν τόπον.

Ὁ Μακαριώτατος πλήρης θλίψεως, ἀλλὰ καὶ εἰλικρινείας, ἐδήλωσεν ὅτι ἡ Ἐκκλησία ἀδυνατεῖ νὰ πράξῃ τι τὸ σπουδαῖον καὶ σωστικόν. Ἀδυνατεῖ νὰ τεθῆ ἐπικεφαλὴς τοῦ αγώνος στερουμένη ἱκανῶν στελεχῶν καὶ δὴ μορφωμένου καὶ ἐμπνευσμένου ἐγοριακοῦ Κλήρου, ἄνευ τοῦ ὁποῖου, ἂν καὶ κέκτῃται 80 Μητροπολίτας καὶ ἐπίσκοποι, δὲν δύναται νὰ καταπολεμήσῃ ἀποτελεσματικῶς κατὰ τοῦ Κομμουνισμοῦ καὶ τῶν λοιπῶν ἀποσυνθετικῶν τῆς κοινωνίας ἐχθρῶν. Ὅταν μία τάξις καίτῃ τὰ μέλη τῆς καλοῦνται ποιμένες, συγκροτῆται κατὰ τὸ πλεῖστον ἀπὸ ἀνίκανα καὶ ἀπόλεμα στελέχη, εἶναι ἐπόμενον αὐτῶν.

Ἐνας Παῦλος πρὸ 1900 ἐτῶν, μόνος, κατὰμονος, ἀλλὰ πάνοπλος καὶ ἀτρόμητος κατῴρθωνε μὲ ἀκτίνα δράσεως ἀπὸ τῆς Ἱερουσαλὴμ μέχρι τῆς Ρώμης, νὰ φυλάττῃ τοὺς χριστιανούς ἀπὸ κάθε κίνδυνον, νὰ τοὺς διατηρῆ σώους καὶ ἀτρέπτους, νὰ τρέπῃ εἰς φυγὴν τοὺς ἀπίστους ἐχθρούς τῆς θρησκείας τοῦ Χριστοῦ διὰ τῶν ὅπλων τοῦ Βύθγγελίου καὶ διὰ τῆς πίστεως τῆς ἀκλονήτου εἰς τὸν Ἐσταυρωμένον.

Μετὰ 1900 ἔτην 80 μητροπολίται καὶ ἐπίσκοποι μαζί μὲ 10 χιλ. περίπου ἱερεῖς ἀδυνατοῦν νὰ πολεμήσουν ἀποτελεσματικῶς τὸν ἐχθρὸν τῆς Πίστεως καὶ τῆς Πατρίδος. εὐχρηθῶμεν ὅπως εἰς τόσον ἀληθῶς κρισίμους στιγμὰς προελθῇ εἰς τὸ μέσον νέος τις Ἄλλος ἢ καὶ ἄλλος ἐνὸς διδάξῃ τὸν ἀδίδακτον ἐν τῇ πίστει καὶ διὰ τοῦτο γινόμενον λίαν τῶν ἐχθρῶν Ἑλληνικὸν λαόν, καὶ ἄλλο ἐτέρον καταγάγῃ διὰ τῆς αὐτῆς δραστηριότητος καὶ μέσων, περὶ λαμπρῶν νίκων κατὰ τῶν ἐχθρῶν τῆς Πίστεως καὶ τῆς Πατρίδος.

ΚΑΙ ΤΟΤΕ; Ὁ Σεβασ. Μητροπολίτης Μυτιλήνης ἐκέλευεν τὴν γνώμην του εἰς τὴν «Πατρίδα» ἀναφορικῶς μὲ τὸ ἔργον τῆς Ἐκκλησίας διὰ τὴν ἑλληνικὴν Κοινωνίαν ἀφοῦ προσεπάθησε ν' ἀποδείξῃ πόθεν προήλθεν ἡ σημερινὴ λίαν ἀνησυχαστικὴ κατάστασις, καὶ τί δέον νὰ ἐπιδιώξῃ νὰ κατορθώσῃ ἡ Ἐκκλησία, κατὰ λέγει, ἐπι- «Διὰ νὰ γίνον» ὅμως ὅλα αὐτά, πρέπει ἡ Ἐκκλησία νὰ δημιουργήσῃ κληρὸν, περαιοτισμένον καὶ ἄξιον τῆς ἀποστολῆς του, ἱκανὸν νὰ ἐγγίσῃ τὴν ψυχὴν τοῦ λαοῦ καὶ δυνάμενον νὰ ἐπιδράσῃ ἐπὶ τῆς κοινωνίας οὐ μόνον διὰ τοῦ λόγου, ἀλλὰ καὶ διὰ τοῦ ἰδίου παραδείγματος, ἐφαρμόζων εἰς τὴν πραγματικὴν ζωὴν ὅσα διδάσκει διὰ τοῦ Εὐαγγελίου. Ὁ ἐφημεριακὸς Κληρὸς, ὅταν ἀποκτήσῃ συνείδησιν τῆς ὑψηλῆς ἀποστολῆς του, ἐκτὸς τοῦ ἔργου τῆς ἠθικῆς διαπλάσεως τῆς νεολαίας, θὰ καταστῇ ὁ σύμβουλος καὶ ὁ διδάσκαλος πάσης οἰκογενείας, θὰ εὐρίσκειται εἰς διαρκὴ ἐπαφὴν μὲ τὸν λαόν, θὰ εἰσέρχεται εἰς τὴν οἰκογένειαν, θὰ γνωρίζῃ λεπτομερῶς ὅλας τὰς ἠθικὰς, κοινωνικὰς καὶ οἰκογενειακὰς ἀνάγκας, θὰ προλαμβάνῃ τὴν ῥῆξιν τῶν ἀρμονικῶν σχέσεων τῶν οἰκογενειακῶν μελῶν, θὰ συμβιβάζῃ τὰ διεστώτα καὶ ἐν γένει θ' ἀποδῇ ὁ κύριος παράγων καὶ ρυθμιστὴς τῆς κοινωνικῆς ζωῆς τοῦ ἀνθρώπου.

Ἐν τῷ μεταξύ, μέχρις ὅτου κατορθωθῇ, ποῦ ποτὲ, πᾶ ποτὲ ἴσως δὲν θὰ κατορθωθῇ, ἡ ἀπόκτησις τοῦ ἐφημεριακοῦ Κλήρου, τὸν ὁποῖον ἐπόθησε καὶ ὠνευρεύθη ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Μυτιλήνης, ὁ Κομμουνισμὸς καὶ κάθε ἄλλος ὑπονομευτικὸς ἐχθρὸς τῆς κοινωνίας δὲν θὰ ἔχουν ἐπιτύχει ἄρχας τὴν κακιστορὴν καὶ τὴν ἀποσυνθεσίαν; **Καὶ τότε;**

ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ Κ. Κ. ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΑΣ ΜΑΣ

Κανεῖς ἄς μὴ ἐπιτρέψῃ εἰς τὸν ἑαυτὸν του τὴν καθυστέρησιν ἐπὶ πλεόν τῆς συνδρομῆς του.

Φίλοι συνδρομηταί! Ἀπὸ τὴν μικρὰν συνδρομὴν Σας περιμένομεν νὰ ἀντικρύσωμεν μέρος τῶν δαπανῶν μας, πιστεύσατέ μας. Ἡ εἰς 30 δραχ. ὀρισθεῖσα συνδρομὴ Σας, εἶνε ἀπαραίτητος, διὰ τοῦτο στείλετέ τὴν ἀμέσως καὶ εὐχαρίστως. Εἶνε ἡ καλύτερα δαπάνη μεταξὺ τῶν δαπανῶν Σας.